

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Bakalářská práce

Česká republika v obchodu s lidmi

Michal Košář

© 2015 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra humanitních věd

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Michal Košář

Hospodářská politika a správa

Název práce

Česká republika v obchodu s lidmi

Název anglicky

Human Trafficking in the Czech Republic

Cíle práce

Cílem této bakalářské práce je podání pravdivé a ucelené analýzy o problematice obchodování s lidmi v České republice. Podkladem bude definice základních pojmů, literární rešerše z dostupné literatury. Analyzovat fungování institucí a dalších složek, které se zabývají uvedenou problematikou a navrhnout doporučení pro zlepšení stavu.

Metodika

Teoretická část bakalářské práce spočívá v prostudování odborné literatury, která je přímo nebo obecně zaměřena na uvedenou problematiku. Budou použity i další zdroje týkající se uvedeného tématu zejména internetových a novinových článků. Na teoretickou část navazuje část analytická. Analytická část práce používá pro analýzu zejména internetové stránky Ministerstva vnitra, Policie ČR a dále odráží zkušenosti posledních let organizace La Strada, která se touto problematikou primárně zabývá.

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Doporučené zdroje informací

a pro ochranu a zlepšení postavení obchodovaných, vykořisťovaných a obchodováním a vykořisťováním ohrožených osob. Praha: La Strada Česká republika, 2008.

Blatníková, Š. Sexuální vykořisťování jako forma závažné organizované kriminality. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010.

Burčíková, P. Jak dál? Doporučení pro předcházení obchodování s lidmi a vykořisťování Instrukční manuál pro sociální a terénní pracovníky. Obchod s lidmi v ČR.

ISBN: 978-80-254-1313-5.

ISBN: 978-80-7021-866-2.

ISBN: 978-80-7338-103-5.

La Strada Česká republika, 2008. ISBN: 978-80-254-1312-8.

La Strada. Manuál k sociální inkluzi obchodovaných a vykořisťovaných osob. Praha : Ministerstvo vnitra České republiky

Naím, M. Černá kniha globalizace. Praha: Vyšehrad, 2008.

Organizace La Strada

Policie

www.kraj-jihocesky.cz

www.mvcr.cz

www.policie.cz

www.strada.cz

Předběžný termín obhajoby

2015/06 (červen)

Vedoucí práce

PhDr. Miroslav Polišenský, CSc.

Elektronicky schváleno dne 12. 11. 2014

doc. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 13. 11. 2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 01. 03. 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Česká republika v obchodu s lidmi" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne: .....

_____

Michal Košar

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval PhDr. Miroslavu Poliškému CSc. z katedry humanitních věd České zemědělské univerzity v Praze za cenné rady a připomínky k této bakalářské práci.

Česká republika v obchodu s lidmi

Czech republic in trafficking

Souhrn

Práce pojednává o problematice obchodování s lidmi v České republice. V teoretické části práce se zabýváme zejména vymezením základních pojmů, terminologií a legislativou, která obchod s lidmi upravuje. Praktická část analyzuje činnost institucí a složek zabývajících se obchodováním s lidmi v České republice. Cílem práce je podat ucelenou analýzu o problematice obchodování s lidmi a přednést doporučení pro zlepšení stavu.

Klíčová slova: Česká republika, obchod s lidmi, sexuální vykořisťování, prostituce, oběť, policie, děti, obchodovaná osoba, otroctví, LaStrada.

Summary

The work deals with the issue of human trafficking in the Czech Republic. The theoretical part is particularly concerned with the definition of basic concepts, terminology and legislation that regulates the human trafficking. The practical part analyzes the activities of institutions and branches dealing with in human trafficking in the Czech Republic. The goal is to give a comprehensive analysis of the issue of trafficking in human beings and give recommendations for improvement.

Keywords: Czech Republic, trafficking, sexual exploitation, prostitution, victim, police, children, trafficked person, slavery, LaStrada.

Obsah

1.	ÚVOD.....	3
2.	CÍL PRÁCE A METODIKA.....	4
3.	LITERÁRNÍ REŠERŠE	5
3.1.	Definice pojmů	5
3.2.	Typologie obchodovaných osob a typy obchodu s lidmi	8
3.2.1.	Hlavní prvky obchodování s lidmi.....	9
3.2.2.	Rizikové faktory obchodovaných osob.....	9
3.2.3.	Typy obchodu s lidmi	10
3.3.	Trasy a rozdělení zemí z pohledu obchodovaných osob	12
3.3.1.	Zdrojová, tranzitní a cílová země	12
3.3.2.	Trasy obchodu s lidmi.....	13
3.4.	Legislativní úprava obchodu s lidmi v ČR	14
3.5.	Organizace na podporu obchodovaných osob	16
3.5.1.	Neziskové organizace	16
3.5.2.	Státní organizace na podporu obchodovaných osob.....	20
4.	ANALYTICKÁ ČÁST	22
4.1.	Cíl, metodika, data	22
4.2.	Úvod.....	22
4.3.	Oběti obchodu s lidmi.....	24
4.2.1.	Statistiky policie a ministerstva vnitra.....	25
4.2.2.	Statistiky organizace LaStrada.....	29
4.4.	Pachatelé obchodování s lidmi	33
5.	Výsledky a doporučení	40
5.1.	Doporučení pro zlepšení současného stavu	41
6.	Závěr	44
7.	Seznam zdrojů.....	47
8.	Seznam tabulek, grafů, pojmů, obrázků	52
8.1.	Seznam tabulek	52
8.2.	Seznam grafů	53
8.3.	Seznam obrázků.....	54
8.4.	Pojmy	54
9.	Přílohy.....	55

1. ÚVOD

Většina z nás si pod obchodem s lidmi pravděpodobně představí černé otroky v řetězech, které převážely lodě z Afriky do Ameriky v 19. století. Otroctví v Americe vyvrcholilo občanskou válkou, kdy bylo po vleklém konfliktu zrušeno. Jak je možné, že tento obchod kvete i v 21. století?

Obchod s lidmi neboli novodobé otroctví představuje v současné společnosti globální problém. V rámci současného organizovaného zločinu je považováno za jednu z nejvýnosnějších forem vedle obchodování se zbraněmi a drogami. Obchodování s lidmi se dělí do několika forem dle typu vykořisťování, kterému čelí obchodovaná osoba. Rozsah obchodování s lidmi není možné jednoznačně určit, protože se jedná o latentní trestnou činnost. Z tohoto důvodu se různé statistiky, co do počtu obchodovaných osob dle organizací, které se touto problematikou zabývají. Obchodovaná osoba má často nedůvěru k orgánům policie a neziskovým organizacím, které by jí mohly pomoci. Obavy pramení zejména z jejich osobní zkušenosti ze své domovské vlasti, kde jsou oficiální instituce často zkorumpovány a osoba se pomoci nedočká. Česká republika není z pohledu obchodování s lidmi pouze zemí cílovou, ale i místem odkud obchodované osoby pocházejí. Uved'mě například nedávné případy, kdy byli čeští občané vylákáni s příslibem dobře placené práce do Velké Británie, a následně zjistili, že se jedná o podvodné jednání a oni jsou vykořisťováni.

Cílem této bakalářské práce je analyzovat Českou republiku z pohledu obchodování s lidmi a stanovit doporučení pro zlepšení stavu.

Téma své bakalářské práce jsem si zvolil z důvodu zejména profesního zájmu. Motivací pro sepsání této práce je zájem o osoby, které se staly oběťmi tohoto protiprávního jednání a potřebují účinnou a profesionální pomoc. Jedná se zejména o možnosti specializovaných organizací, které jim z této bezvýchodné situace mohou pomoci. Doufám, že i další, kteří si tuto práci přečtou v ní najdou užitečné poznatky a budou pečlivěji nahlížet na svět kolem nás.

2. CÍL PRÁCE A METODIKA

Cílem této bakalářské práce je podání ucelené analýzy o problematice obchodování s lidmi v České republice, a to včetně zaměření na fungování institucí a dalších složek, které se jím zabývají. Výstupem této analýzy jsou doporučení a cílená opatření, která by mohla vést ke snížení počtu obětí této nelegální činnosti.

Východiska pro analýzu jsou vytyčena v první, teoretické části práce. V ní jsou vymezeny a definovány odborné pojmy, související s tématem. Terminologie je sestavena na základě rešerše z dostupné literatury a elektronických informačních zdrojů. Jako hlavní zdroje, z nichž je v teoretické části čerpáno, jsou použity zejména publikace vydané organizací La Strada - obecně prospěšné společnosti, která se dlouhodobě věnuje tématu obchodování s lidmi. Dalšími zdroji pro literární rešerši jsou odborné publikace české i zahraniční, které se zaměřují na uvedenou problematiku.

Na teoretickou část navazuje část analytická. Analytická část práce využívá zejména statistiky a informace dostupné na internetových stránkách Ministerstva vnitra, Policie ČR a dále odráží zkušenosti posledních let organizace La Strada. Analýza obchodu s lidmi vychází z historického hlediska, prostřednictvím porovnání posledních let 2010 až 2012 se snaží z dostupných informací odhadnout tendence budoucího vývoje. Důvodem pro omezení analýzy na toto období je dostupnost informací (Zprávy o stavu obchodování s lidmi vydávané Ministerstvem vnitra) pouze do roku 2012, další zprávy v době sepsání této práce ještě nebyly vydány. Analýza se neomezuje jen na pouhý vývoj počtu obětí v jednotlivých letech, ale sleduje rovněž typy obchodování s lidmi, jejich pachatele a v neposlední řadě se zaměřuje i na regionální diferenciaci.

3. LITERÁRNÍ REŠERŠE

3.1. Definice pojmů

Jakkoliv se může zdát termín obchodování s lidmi jasný, bývá často zaměňován s pojmy jako je migrace, prostituce nebo převaděčství. V první části této kapitoly se proto soustředíme na definici těchto třech pojmů. Vysvětlíme vzájemné souvislosti a odlišnosti mezi nimi. Jak uvidíme dále, zásadní rozdíl, který odlišuje obchodování s lidmi a ostatní výše zmíněné pojmy, spočívá v tom, že osoba bývá v cílové zemi vykořisťována.

Druhá část této kapitoly se zaměřuje na charakteristiku samotného obchodování s lidmi v teoretické rovině. Zkoumá rizikové faktory, typy obchodovaných osob, druhy této trestné činnosti a sleduje její geografické rozložení. V neposlední řadě popisuje legislativní úpravu obchodování s lidmi v České republice a představuje orgány a organizace, které se této problematice věnují.

Obchodování s lidmi definuje Ministerstvo vnitra jako „*najímání, přepravu, převoz, přechovávání nebo přijetí osob za účelem zneužívání za pomoci hrozby, použití síly nebo jiných forem donucení, za pomoci únosu, podvodu, uvedení v omyl nebo zneužití moci či stavu bezbrannosti nebo pomocí předání nebo přijetí plateb či výhod, a to za účelem získání souhlasu osoby mající kontrolu nad jinou osobou.*“ [Ministerstvo vnitra, 2015a]

Je přitom důležité rozlišit, v jakém případě se bude jednat o obchodování s lidmi ve smyslu trestního zákona a kdy nebude této klasifikace použito. Například v případě, že osoba je ve výpovědní době, a je určitým způsobem znevýhodněna oproti ostatním (nedostává osobní ohodnocení, více práce, apod.), nebude se jednat o obchodování s lidmi ve formě pracovního vykořisťování, protože pracovní poměr po uplynutí zákonné výpovědní doby končí. Osoby postižené protiprávním jednáním obchodování s lidmi se z takového poměru vyvázat nemohou. Důvody mohou být různorodé, počínaje odejmutím dokladů (cizinci jsou bez možnosti návratu) až po fyzický nátlak. Podrobněji se jim budeme věnovat dále v této kapitole.

Migrace

Migrace je chápána jako změna trvalého pobytu. Migraci můžeme dělit na **vnitřní** a **mezinárodní**. Vnitřní migrace definujeme jako změnu trvalého pobytu za hranice určité administrativní jednotky, zpravidla se jedná o obec. Mezinárodní migraci lze definovat

jako změnu obvyklého pobytu za hranice státu. Limitní hranicí dle OSN je doba jednoho roku pobytu za hranicemi daného státu. Migraci lze dále rozdělit dle příčiny migrace. [Demografie, 2015]

A. Dobrovolná

Vědomá, dobrovolná volba, kam patří zejména pracovní migrace, migrace za účelem studia, migrace z důvodů sjednocení rodin apod.

B. Nedobrovolná

Migrace, které předcházel nedobrovolné rozhodnutí migrovat. Důvody mohou být politické, náboženské, environmentální apod. Dále lze dle síly rozlišit dva stupně nedobrovolné migrace:

- *Vnucená* migrace je chápána jako nerovnost mocenských vztahů mezi lidmi, kdy má někdo moc a sílu vnutit druhé straně migraci. S vnucenou migrací se setkáme zejména v období válek. V takových případech dochází k masovým vnuceným přesunům obyvatel. Dalším případem mohou být megalomanské projekty. Jako příklad nám může sloužit budování přehrady Orlick, kdy došlo k přesunům celých vesnic.
- *Vynucená* migrace může být například v důsledku nepříznivých environmentálních ohrožení jako je sucho, povodně, hladomor, epidemie, půdní eroze, dezertifikace apod. [Henig, 2015]

S pojmem migrace jsou úzce spojeny pojmy tzv. „push a pull faktory“. Jedná se o činitele, které podporují obchodování s lidmi.

Jako „push“ faktory, které migranty nutí opustit svou zemi původu jsou především zmiňovány: chudoba, vysoká míra nezaměstnanosti, hospodářská nestabilita, nedostatečný přístup ke vzdělání a informacím.

Jako „pull“ faktory jsou označovány faktory, které migranty přitahují do cílové země. Příkladem jsou nabídka práce, dostupnost pozemků, příznivé ekonomické příležitosti a politické svobody. [Demografie, 2015]

Převaděčství

Jako převaděč bývá označována osoba, která zpravidla za úplatu převádí jiné osoby prostřednictvím nelegální cesty přes státní hranici, mimo hraniční přechod. Osoba převaděče využívá při této činnosti znalosti terénu a zejména znalost střežení státní hranice. Tato činnost je v rozporu se zákony České republiky a je v Trestním zákoníku České republiky definována jako trestný čin. Důležitý z hlediska obchodování s lidmi je vztah převáděné osoby a osoby převaděče. Tento vztah končí většinou po přechodu státní hranice. Hlavní rozdíl převaděčství a obchodování s lidmi je právě v tomto vztahu. U obchodování s lidmi tento vztah nekončí přechodem státní hranice, ale pokračuje dál ve formě vykořisťování. [Usnesení vlády České republiky, 2003]

Prostituce

Prostitucí se rozumí poskytování sexuálních služeb za úplatu nebo jakoukoliv jinou protihodnotu. Formy prostituce lze rozdělit podle osoby, která sexuální služby poskytuje. Rozlišuje se prostituce ženská, mužská a dětská.

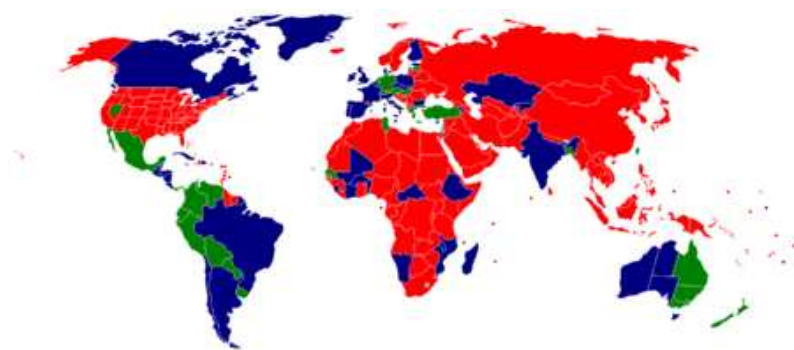
Z hlediska **ženské** prostituce lze prostitutky rozdělit do několika kategorií:

- luxusní prostitutky
- hotelové prostitutky
- provozující prostituci ve vlastních bytech
- prostitutky působící v erotických podnicích, masážních salónech a „sex barech“
- pouliční a silniční prostitutky.

[Icm, 2014]

Mužská prostituce má podobné členění jako ženská prostituce. Přičemž je nutné zmínit stále početnější skupinu transsexuálů a homosexuálů. Homosexuální prostituti jsou ve většině případů závislí na drogách, alkoholu či výherních automatech. Zákazníci těchto prostitutů se často stávají oběťmi trestné činnosti, kdy jsou okradeni těmito prostitutky. [Icm, 2014]

Poslední a nejhorší formou je **dětská** prostituce. Dětskou prostitucí je myšleno zneužívání dítěte k sexuálním praktikám, kdy je dítěti za jeho účast placeno nebo mu jsou poskytovány jiné výhody. Tato forma prostituce je trestná a proto se kuplíři velmi dobře ukrývají. Jedná se o vysoce organizovanou trestnou činnost. [Icm, 2014]

- Prostituce legální a regulovaná
- Prostituce (směna sexu za peníze) legální, ale organizované aktivity jako nevěstince, kuplířství a pasáctví ilegální; prostituce není regulována
- Prostituce ilegální
- Neznámo

Obr.č. 1: Mapa ilegality prostituce [Wikipedia, 2001]

V obrázku č.1 můžeme sledovat legalitu prostituce v rámci světa. Z obrázku je jasně patrné, že ve většině zemí Afriky a Asie je prostituce ilegální. V rámci Evropy vidíme snahu většiny států prostituci legalizovat a regulovat. Stejný trend můžeme sledovat i v Jižní Americe. Opačný trend je jasně patrný ve Spojených státech amerických, kde je kromě státu Nevada prostituce ilegální.

3.2. Typologie obchodovaných osob a typy obchodu s lidmi

Tato část bakalářské práce je zaměřena na typologii osob, u kterých hrozí zvýšené riziko, že se stanou obchodovanými osobami. Nemusí se jednat pouze o typy osob zde vyjmenovaných, ale i osoby, které mohou pocházet z rozdílných poměrů, ať už majetkových či osobních. Dále je zde rozděleno obchodování s lidmi do několika typů dle vykořisťování, kterému je obchodovaná osoba vystavena.

3.2.1. Hlavní prvky obchodování s lidmi

Pašování lidí a obchodování s nimi představuje nelegální formy migrace. Pašované osoby cestují do cílové země zpravidla dobrovolně. Obchodované osoby mohou zahájit svoji cestu také dobrovolně, ale mohou se stát obětí donucení nebo únosu.

<u>Činnost (aktivita)</u>		<u>Způsob</u>		<u>Účel</u>		
<ul style="list-style-type: none"> • Nábor / najímání • Přechování, poskytnutí útočiště nebo přijetí osob • Přemístění, přeprava, převoz (přesun) • Získávání jedinců 	+	<ul style="list-style-type: none"> • Nátlak / donucení • Za pomoci hrozby • Podvod / oklamání, uvedení v omyl • Použití sil nebo jiných forem donucení • Únosem • Předáním nebo přijetím peněz či výhod (získání souhlasu osoby mající kontrolu nad jinou osobou) • Zneužitím moci či stavu bezbrannosti 	+	<ul style="list-style-type: none"> • Nedobrovolná, nucená práce • Prostituce • Otroctví / nevolnictví nebo dlužné otroctví či praktiky podobné otroctví • Jiné formy sexuálního vykořisťování • Adopce, sňatky • Drobná trestná činnost • Žebrání • Odběr orgánů 	=	Obchodování s lidmi

Obr. č. 2: Tři hlavní prvky obchodování s lidmi [Blatníková, 2010]

Obrázek č.2 charakterizuje tři hlavní prvky obchodování s lidmi. V prvním sloupci můžeme vidět činnost (aktivitu), který nám udává, „co“ bylo realizováno, neboli čin, který byl uskutečněn. Ve druhém sloupci vidíme způsob provedení neboli „jak to bylo provedeno“. Jedná se o způsob, kterého bylo použito vůči obchodované osobě. V posledním sloupci sledujeme důvod, neboli účel „proč to bylo realizováno“. [Blatníková, 2010]

3.2.2. Rizikové faktory obchodovaných osob

Existují skupiny osob, u kterých dochází k hromadění rizikových faktorů a z tohoto důvodu se tyto typy osob stávají náchylnější k tomu, stát se obchodovanou osobou. Těmito faktory jsou zejména prostituce, nízký výdělek, složitá životní situace apod.

Rizikovými skupinami osob jsou zejména: [Vaníčková, 2005]

- lidé, kteří pocházejí z neuspokojivého či nefungujícího prostředí,
- osoby žijící v chudobě,
- pracovní migranti,
- lidé příslušející k marginalizované skupině,
- osoby mající za sebou zkušenost ústavní péče,
- lidé, kteří nedisponují informacemi či je nedokáží získávat (např. vlivem nižšího intelektu, života v sociálně vyloučené lokalitě, duševní choroby apod.),
- uživatelé drog,
- osoby dobrovolně se živící se prostitucí.

Obchodování s lidmi je velmi latentní trestná činnost, což vyplývá z jeho povahy. Nelze zde klást odpovědnost na samotné oběti, které by jeho spáchání oznamovaly, zejména proto, že žijí pod hrozbou násilí vůči sobě či blízkým, ztráty zaměstnání, zadlužeností, neznalostí jazyka, neznalost práva a možnosti ochrany. Všechny tyto uvedené důvody jsou příčinou, proč je v této oblasti akutní nedostatek informací. Proto je důležité tento stav napravit. [Burčíková, 2008a]

3.2.3. Typy obchodu s lidmi

Obchodování s lidmi lze rozdělit do několika typů. Základním účelem ovšem zůstává, že se jedná o vykořisťování obchodované osoby. Dle typu vykořisťování rozlišujeme šest základních forem obchodování s lidmi. [Ministerstvo vnitra, 2007]

A. Sexuální vykořisťování a nucená prostituce

Na tuto formu vykořisťování je zaměřeno nejvíce pozornosti a máme o ní nejvíce informací. Charakteristickými složkami této formy vykořisťování jsou zejména izolace obchodované osoby, zneužití neznalosti prostředí, neznalosti jazyka, obavy z kontaktování úřadů, omezením pohybu a otrockými podmínkami. Nejedná se pouze o omezení v možnostech pohybu, ale i o možnost rozhodování v dalších sférách života. Otrockými podmínkami, kterými je tato forma charakteristická se rozumí zejména povinnost uspokojit velké množství klientů denně, povinnost pracovat i při špatném zdravotním stavu, absence

jakýchkoliv ochranných pomůcek včetně kondomu. Oběťmi tohoto sexuálního vykořisťování jsou zejména ženy a děti. Ženy jsou využívány především k prostituci a děti převážně v pornografickém průmyslu. [Ministerstvo vnitra, 2007]

B. Domácí práce

Tato forma vykořisťování je typická zejména izolací v prostorách jiných osob. Nejčastější formou jsou zejména otrocké podmínky práce jako například dlouhá pracovní doba, nedostatek jídla, nemožnost oddychu apod. Tato forma se může dále vyznačovat násilím, poskytováním sexuálních služeb vykořisťovatelům, případně nevyplacení celé nebo části mzdy. [Ministerstvo vnitra, 2007]

C. Nucená práce

K obchodování s lidmi za účelem nucených prací dochází především v oblastech jako je zemědělství, stavebnictví, spotřební a potravinářský průmysl, dílny apod. I tato forma vykořisťování je typická otrockými podmínkami, závislostí na vykořisťovateli, zejména z hlediska pobytu a možností získání a následného udržení práce. Některé z vykořisťovaných osob musejí snášet jiné formy, které jsou obdobné jako u domácí práce. Jedná se obvykle o práci bez zákonné přestávky, zadržování mzdy, porušování pracovní smlouvy apod. Důležitým aspektem této formy vykořisťování je hrozba fyzického či jiného násilí proto, aby dotyčný pracovník zůstal v práci. Další možností udržení pracovníka v práci bývá zadržení cestovních či jiných dokladů. Pracovní migrace je jednou z nejčastějších forem migrace. Migrující osoby se snaží získat důstojné podmínky pro život a určitou životní úroveň. V situaci, kdy neznají místní jazyk, mají obavy z reakce úřadů apod, se tyto osoby stávají snadno oběťmi vykořisťování. [Ministerstvo vnitra, 2007]

D. Sňatek

Podstatou této formy obchodování s lidmi je koupě nevěsty, nejčastěji z chudé země či oblasti a její následné vykořisťování formou práce v domácnosti, nucení k výkonu bezplatné práce, prostituce apod. V rámci České republiky je tato forma využívána zejména k legalizaci pobytu cizinců sňatkem s občankou České republiky. [Ministerstvo vnitra, 2007]

E. Nucení k žebrotě a trestné činnosti

Obchodování s lidmi za účelem žebroty se nejčastěji vyskytuje v jihovýchodní Asii, ale objevuje se i v Evropě. Smyslem tohoto vykořisťování je získávání především dětí, starých lidí, postižených a dalších osob, které jsou jednoduchým cílem pro vykořisťovatele. Cílem je zneužití těchto osob pro získávání peněz prostřednictvím žebroty, krádeží apod. Ke krádežím jsou ve většině případů využívány děti, protože nejsou trestně odpovědné. Veškeré peníze, které se jim povede vyžebrať či nakrást pak odevzdávají vykořisťovatelům. [Ministerstvo vnitra, 2007]

F. Odjímání orgánů

Obchodování s lidmi za účelem odjímání orgánů zahrnuje pouze obchodování s lidskými bytostmi za tímto účelem. Tato forma obchodu nezahrnuje obchod se samotnými lidskými orgány. [Ministerstvo vnitra, 2007]

3.3. Trasy a rozdělení zemí z pohledu obchodovaných osob

V rámci obchodování s lidmi je obchodovaná osoba obvykle vykořisťována v zemi vzdálené od země původu. Existují ovšem i případy, kdy se země původu a cílová země shodovaly. V této části rozdělíme země z hlediska obchodování s lidmi a zmíníme trasy, kterými se obchodované osoby dostávaly do Evropy. Pohyb obchodovaných osob a jejich vykořisťovatelů se po vstupu ČR a dalších zemí do Evropské unie značně zjednodušil, zejména kvůli otevřeným hranicím, kdy vykořisťovatelé mohou prakticky bez kontroly přecházet území členských států EU.

3.3.1. Zdrojová, tranzitní a cílová země

Obchodovaná osoba pocházející ze zdrojové země, projíždějící tranzitní zemí se dostane do cílové země, kde nastává některá z forem vykořisťování. Obchodování s lidmi nenastává pouze na mezinárodní úrovni, ale probíhá i v rámci jednoho státu. Obchodovaná osoba tudíž nemusí vůbec překročit státní hranici. Česká republika je zemí zdrojovou, tranzitní i cílovou. [Ministerstvo vnitra, 2007]

A. Zdrojová země

Země původu neboli zdrojovou zemí rozumíme místo, odkud obchodovaná osoba pochází. Česká republika byla v 90. letech významnou zdrojovou zemí stejně jako ostatní postkomunistické země. Především české ženy byly obchodovány do západních zemí, zpravidla za účelem sexuálního vykořisťování. [Ministerstvo vnitra, 2007]

B. Tranzitní země

Z hlediska obchodu s lidmi mají tyto země okrajovou úlohu. Jedná se o země, kudy obchodovaná osoba pouze projíždí do cílové země. Tyto země jsou voleny velice pečlivě. Především se jedná o země s vysokou mírou korupce a nízkými tresty. [Ministerstvo vnitra, 2007]

C. Cílová země

Jedná se o místo, kam je obchodovaná osoba dopravena a kde dochází k určité formě vykořisťování. Tato země je ekonomicky atraktivnější oproti zemi původu (zdrojové zemi). Jedná se převážně o bohaté západní země jako je Německo, Itálie, Rakousko apod. V současnosti se i Česká republika stává oblíbenou cílovou zemí. Důvodem je zejména její blízkost Německa a Rakouska a silící ekonomická úroveň obyvatelstva. Tyto osoby byly zaměstnány především v úklidu a jiných pomocných pracích, stavebních a ženy především na práci v erotických podnicích. [Ministerstvo vnitra, 2007]

3.3.2. Trasy obchodu s lidmi

„Vypadá jako jakýsi drak – ale je to takový dlouhý tvor, jehož různé organické části jsou pevně spojeny.“ Toto přirovnání, které použil jeden čínský pašerák vystihuje značnou část dnešního pašování a prodávání lidí. [Naím, 2008]

Trasy obchodování s lidmi jsou vysoce flexibilní a rychle se mění. Výběr trasy záleží především na podmínkách cílové či tranzitní země, kontrolách policie apod. Jediný faktor zůstává stejný. Je to rozdíl mezi zdrojovou a cílovou zemí. Každá forma migrace směřuje z ekonomicky slabšího státu do státu ekonomicky silnějšího. Především se jedná o pohyb z jihovýchodní Asie do USA a dalších zemí. Dále se jedná o pohyb osob z Afriky do Evropy. Rozpadem Sovětského svazu se Česká republika a další státy staly důležitou součástí těchto migračních tras. [Ministerstvo vnitra, 2007]

Především se jedná o tyto trasy:

A. Balkánská trasa

Využívána především imigranty z Asie a středního východu. Trasa prochází skrz Turecko, Bulharsko, Rumunsko, Maďarsko, Slovensko, Českou republiku a cílovou zemí je především Německo a Rakousko. Druhá větev vede přes Řecko, Makedonii, Albánii a cílovou zemí je Itálie. [Ministerstvo vnitra, 2007]

B. Baltická trasa

Tato trasa je využívána především imigranty přepravující se z území Ruska, Běloruska a Ukrajiny. Cílovou zemí v tomto případě je opět Německo. Trasa prochází přes Polsko případně přes pobaltské státy do Finska, Švédska a Dánska. Této trasy nevyužívají pouze imigranti z Ruska, Ukrajiny či Běloruska, ale i imigranti z Afriky a Asie. Důvodem je především nedůsledná hraniční kontrola, nízké tresty a vysoká míra korupce. [Ministerstvo vnitra, 2007]

Obr. č. 3: Trasy obchodu s lidmi [Ministerstvo vnitra, 2007]

3.4. Legislativní úprava obchodu s lidmi v ČR

Nejvýznamnějším právním instrumentem z hlediska obchodování s lidmi je tzv. **Palermský protokol** (Protokol o prevenci, potlačování a trestání obchodování s lidmi, zvláště se ženami a dětmi). Tento dokument byl sepsán v roce 2000 a slouží k doplnění Úmluvy OSN o nadnárodním organizovaném zločinu.

Palermský protokol stanovil v článku 3(a) první mezinárodně uznanou definici obchodování s lidmi:

„Obchodováním s lidmi se rozumí najímání, doprava, transfery, ukryvání nebo přijímání osob pod hrozbou nebo za použití síly nebo jiných forem nátlaku, únosem, lstí, podvodem, zneužitím pravomoci nebo situace bezbrannosti nebo za použití poskytnutí nebo získání peněz nebo prospěchu k získání souhlasu pro ovládnutí osoby jinou osobou, za účelem vykořisťování. Vykořisťování zahrnuje minimálně vykořisťování prostitucí jiných nebo jinými formami sexuálního vykořisťování, nucenou práci nebo službami, otroctvím nebo praktikami podobnými otroctví, nevolnictví nebo odstraňování orgánů.“ [migraceonline, 2008]

V České republice došlo k ratifikaci* protokolu a podepsání Úmluvy dne 10. 12. 2002, nicméně k ratifikaci Úmluvy dosud nedošlo. [Ministerstvo vnitra, 2015a]

Význam této mezinárodně uznávané definice spočívá zejména v tom, že do termínu obchodování s lidmi byly zahrnuty veškeré aspekty tohoto kriminálního jevu a jednotlivé státy se tohoto výčtu nezákonného jednání budou muset napříště držet i při postihování protiprávního jednání ve vnitrostátní úpravě. Palermský protokol spočívá zejména na zásadě, že jednání v něm uvedené si každý stát definuje, stíhá i trestá podle vlastních zákonů. Dále se státy zavazují k trestnímu postihu osob, které se na obchodování s lidmi podíleli. Jedná se o stádia přípravy, pokusu a dalších forem účastenství na tomto protiprávním jednání. Jednání v tomto případě musí být úmyslné (nepostačí zavinění z nedbalosti).

Na výše uvedenou definici odpovídá i úprava obchodování s lidmi obsažená v § 168 českého trestního zákona (TZ) č. 40/2009 Sb. ze dne 1. 1. 2010. [Česká republika, 2009] *Do nové definice bylo zapracováno několik změn: v oblasti sexuálního vykořisťování „k pohlavnímu styku nebo jiným formám sexuálního zneužívání nebo obtěžování“ spadá nově „anebo k výrobě pornografického díla“. Do výčtu forem pracovního vykořisťování „k otroctví nebo nevolnictví, k nuceným pracím nebo jiným formám vykořisťování“ byla zařazena „nucená služba v ozbrojených silách“ a dále odběr tkáně, buňky nebo orgánu z těla.* [Ministerstvo vnitra, 2015a]

3.5. Organizace na podporu obchodovaných osob

V této kapitole jsou představeny základní informace o neziskových organizacích působících v České republice, které se věnují problematice obchodování s lidmi. Tyto neziskové organizace poskytují obchodovaným osobám sociální, zdravotní a právní pomoc. Dalšími organizacemi jsou Mezinárodní organizace práce a Mezinárodní organizace pro migraci. Tyto organizace se snaží o zlepšení pracovních a životních podmínek migrantů působící na území České republiky.

Státními institucemi na podporu těchto osob jsou zejména útvary policie a Odboru prevence kriminality, které spolupracují s neziskovými organizacemi a snaží se poskytnout obchodovaným osobám maximální pomoc.

3.5.1. Neziskové organizace

La Strada

Organizace La Strada Česká republika, o. p. s. působí v ČR od roku 1995 jako projekt organizace proFem, od roku 1998 je registrována jako samostatný právní subjekt. V roce 2004 spoluzaložila mezinárodní sdružení La Strada International s členskými organizacemi v dalších osmi evropských zemích (Bělorusko, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Nizozemí, Moldávie, Polsko, Ukrajina, Makedonie) a s mezinárodním sekretariátem v Nizozemsku. [LaStrada, 2015a]

Obecně prospěšná společnost La Strada Česká republika je nevládní nezisková organizace, která působí v oblasti řešení problematiky obchodování s lidmi. La Strada ČR je jedinou specializovanou organizací, která se v rámci ČR výhradně věnuje poskytování pomoci obchodovaným a vykořisťovaným osobám. [LaStrada, 2015b]

Nyní se zaměříme na financování organizace LaStrada v letech 2010 až 2012. Uvedeme hlavní zdroje příjmů a výdajů a hospodářský výsledek v uvedených letech. Důležitým aspektem v případě neziskových organizací jsou příjmy v podobě příspěvků, kterými může kdokoliv přispět na konto této organizace.

Tabulka č.1 nám udává přehled příjmů a výdajů v roce 2010 až 2012 včetně hospodářského výsledku a to v tisících korun. Při porovnání hodnot příjmů zjistíme, že v roce 2012 došlo k snížení příjmů organizace z 10,56 milionů korun na 8,49 milionů korun - jedná se o znatelné snížení příjmů organizace o 19,5 %. Konkrétně se jednalo

o snížení dotací od Ministerstva práce a sociálních věcí o 204 tisíc korun a Ministerstva vnitra o 215 tisíc korun. Další rozdíl v příjmech organizace byl způsoben odlišnými příjmy z projektů, kterých se organizace LaStrada zúčastnila. Vzhledem ke skutečnosti, že počet pracovníků v roce 2012 vzrostl oproti roku 2011 o sedm pracovníků, jedná se o citelný zásah do příjmů organizace.

Přehled o peněžních příjmech a výdajích 2010 až 2012 [tis Kč]			
	2010	2011	2012
Výdaje			
<i>Mzdové náklady</i>	4382	5004	4196
<i>Zákonné soc. a zdr. Poj.</i>	1345	1426	1308
<i>Spotřeba materiálu</i>	609	567	560
<i>Spotřeba energie</i>	119	128	135
<i>Opravy a udržování</i>	9	13	5
<i>Cestovné</i>	318	401	92
<i>Náklady na reprezentaci</i>	37	54	28
<i>Ostatní služby</i>	2861	2715	2781
<i>Ostatní daně a poplatky</i>	16	15	11
<i>Kurzové ztráty</i>	205	141	31
<i>Ostatní náklady</i>	226	94	73
<i>Smluvní pok. a úroky z prod.</i>	xxx	2	xxx
<i>Odpis nedobytné pohledávky</i>	xxx	xxx	42
<i>Odpisy dlouhodobého majetku</i>	xxx	xxx	29
<i>Celkem</i>	10127	10560	9291
Příjmy			
<i>Tržby z prodeje služeb</i>	195	40	373
<i>Ostatní pokuty a penále</i>	5	xxx	xxx
<i>Úroky</i>	8	1	xxx
<i>Kurzové zisky</i>	21	8	2
<i>Zúčtování fondů</i>	2954	4379	3495
<i>Přijaté příspěvky (dary)</i>	160	153	657
<i>Provozní dotace</i>	6478	5959	3938
<i>Jiné ostatní výnosy</i>	xxx	11	14
<i>Výnosy z krát. fin. majetku</i>	xxx	3	7
<i>Jiné ostatní výnosy</i>	xxx	xxx	14
<i>Tržby z prodeje dlouh. Majetku</i>	xxx	xxx	7
<i>Celkem</i>	9821	10560	8493
Hospodářský výsledek	-306	0	-798

Tabulka č.1: Přehled peněžních příjmů a výdajů 2010 - 2012 (Zdroj: Výroční zprávy organizace LaStrada 2010, 2011, 2012, vlastní zpracování)

Tabulka č. 1 nám dále ukazuje detailní strukturu peněžních příjmů a výdajů v roce 2010 až 2012. Největším nákladem pro organizaci LaStrada jsou náklady na zaměstnance neboli mzdové náklady a zákonná pojištění. Ačkoliv došlo v roce 2012 k nárůstu počtu pracovníků, sledujeme, že mzdové náklady se oproti roku 2011 snížily o 808 tisíc korun. Důvodem je zejména snížení příjmů v podobě provozních dotací o 2 021 (tis Kč), což je přibližně 34 %. Jedná se o velké snížení příjmů a jako reakci na tuto situaci sledujeme v roce 2012 snížení většiny výdajů. Jedinou výjimkou jsou ostatní služby. V této službě dochází dokonce k navýšení výdajů o 66 tisíc korun. Tento údaj je velice zajímavý a značí, že ačkoliv organizace LaStrada dostala výrazně nižší prostředky a šetří na veškerých výdajích včetně platů zaměstnanců, snaží se, aby tento stav neměl vliv na úroveň veškerých služeb, které organizace LaStrada poskytuje.

Další důležitou položkou v podobě příjmů jsou finanční příspěvky (dary). V tomto případě zaznamenáváme pozitivní trend, kdy v průběhu let 2010 a 2011 došlo k příjmům okolo 150 -160 tisíc ročně a v roce 2012 dochází k příjmu 657 tisíc korun. Jedná se o navýšení oproti roku 2011 o 504 tisíc korun (zvýšení o 329 %). Tento stav je velice důležitý a ukazuje, že problematika obchodování s lidmi je aktuálním tématem. Tyto prostředky zajišťují organizaci LaStrada zabezpečení a udržení vysokého standardu služeb, které obchodovaným osobám nabízejí.

Charita Česká republika

Počátky katolické charity v českých zemích spadají až do roku 1919 a za první republiky zažívala velký rozvoj, pomáhala také na konci druhé světové války. Po útlumu v období komunismu obnovila Česká katolická charita (dnes Charita ČR) svou činnost mimo jiné v souvislosti s amnestií Václava Havla či válkou v Jugoslávii. Od té doby se zprofesionalizovala, otevřela stovky sociálně-zdravotních služeb v ČR a rozšířila své projekty v zahraničí na desítky zemí. Pomáhala také při všech větších povodních na území Česka. [Charita, 2015a]

Projekt Magdala Arcidiecézní charity Praha zajišťuje krizovou a komplexní následnou pomoc těm, kdo zažili domácí násilí a obchodování s lidmi (nucenou prostituci či nucenou práci). Služby poskytované v rámci projektu Magdala zahrnují odborné sociální poradenství, krizovou pomoc, zajištění bezpečného ubytování s utajenou adresou, asistenci při jednání s úřady a sociálně terapeutické služby. [Charita, 2015b]

Diakonie Českobratrské církve evangelické

Jedná se o druhou největší neziskovou organizací poskytující sociální služby v České republice. Diakonie Českobratrské církve evangelické organizuje, zajišťuje a poskytuje ve svých zařízeních pedagogickou, zdravotní, sociální a pastorační péči lidem, kteří se v důsledku zdravotního postižení, nemoci, věku, osamocení či ohrožení dostali do nepříznivé životní situace. Péče a podpora poskytovaná v zařízeních Diakonie Českobratrské církve evangelické směřuje k tomu, aby lidé, kteří využívají služeb Diakonie, mohli žít běžným a důstojným životem. [Diakonie, 2015a]

Eurodiaconia je federace organizací, institucí a církví, která poskytuje sociální, zdravotní a vzdělávací služby vycházející z křesťanských hodnot. Eurodiaconia působí ve více než 20 evropských zemích a mezi její členy patří také Diakonie ČCE. [Diakonie, 2015b]

Mezinárodní organizace pro migraci

International Organization for Migration (IOM) je mezivládní organizace s hlavním sídlem v Ženevě. Byla založena v roce 1951 a v současnosti má již 151 členských států a 100 pozorovatelů. V IOM pracuje přibližně 7000 zaměstnanců na 3000 projektech. V rámci České republiky působí Mezinárodní organizace pro migraci od roku 1998 na základě smlouvy podepsané mezi IOM a Českou republikou dne 15. října 1997. [IOM, 2015]

Její aktivity se dělí do následujících okruhů: [IOM, 2015]

- Dobrovolné návraty a reintegrace
- Migrace a rozvoj
- Pracovní migrace
- Prevence a potírání obchodu s lidmi
- Budování kapacit v migračním managementu
- Integrace cizinců v České republice

Mezinárodní organizace práce (ILO)

Mezinárodní organizace práce je specializovanou organizací, jejímž hlavním cílem je prosazování sociální spravedlnosti a mezinárodně uznávaných lidských a pracovních práv. Byla založena roku 1919 a roku 1946 se stala první specializovanou agenturou OSN.

ILO formuluje mezinárodní politické přístupy a programy na zlepšení pracovních a životních podmínek, vytváří mezinárodní pracovní standardy, organizuje rozsáhlý program technické spolupráce a provozuje školicí, vzdělávací a výzkumné programy.

Významnou charakteristikou ILO je fakt, že zástupci zaměstnanců a zaměstnavatelů mají při formulaci jejich politik a programů stejný hlas jako zástupci států. [ILO, 2015]

3.5.2. Státní organizace na podporu obchodovaných osob

Mezi orgány, které se zabývají problematikou obchodování s lidmi, jsou zejména orgány činné v trestním řízení jako jsou policie, soudy, státní zastupitelství apod. Tyto orgány spolupracují s neziskovými organizacemi v případě odhalení protiprávního jednání obchodování s lidmi. Obchod s lidmi je vysoce organizovaná protiprávní činnost. V rámci policie se touto problematikou zabývají specializované útvary policie jako je *ÚOOZ* (Útvar odhalování organizovaného zločinu), *SKPV* (Skupina kriminální policie a vyšetřování) a dále útvary *Cizinecké policie*. Při této činnosti spolupracují s neziskovými organizacemi a Odborem prevence kriminality Ministerstva vnitra, které se snaží především nerepresivními prostředky zmírňovat protiprávní jednání na území České republiky.

Policie ČR

Jedná se o jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor zřízený zákonem České národní rady ze dne 21. června 1991. Jejím úkolem je sloužit veřejnosti a chránit bezpečnost osob a majetku, chránit veřejný pořádek a předcházet trestné činnosti. Rovněž plní úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, předpisy Evropských společenství a mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu České republiky.

Policie České republiky je podřízena Ministerstvu vnitra. Tvoří ji policejní prezidium, útvary s celostátní působností, krajská ředitelství policie a útvary zřízené v rámci krajských ředitelství. Zákon zřizuje 14 krajských ředitelství policie. Jejich územní obvody se shodují s územními obvody 14 krajů České republiky. [Policie, 2015]

Odbor prevence kriminality Ministerstva vnitra ČR

Odbor prevence kriminality se zaměřuje především na nerepresivní prostředky kontroly kriminality. Jejím úkolem je zejména snižování motivů a příležitostí k páchání trestné činnosti. Do této činnosti je zahrnuta spolupráce zejména s orgány činnými v trestním řízení jako jsou nezávislé soudy, policie, státní zastupitelství a další orgány jako vězeňství, orgány veřejné správy, neziskové organizace, zájmová sdružení, podnikatelské subjekty, církve apod.

Mezi opatřeními, kterými se Odbor prevence kriminality snaží zmenšit rozsah, závažnost a následky protiprávního jednání patří zejména snižování kriminálních příležitostí, a to působením na potenciální oběti a potencionální pachatele protiprávního jednání. Konkrétně se jedná o prevenci, informování veřejnosti a pomoc obětem trestných činů. [Ministerstvo vnitra, 2015b]

4. ANALYTICKÁ ČÁST

4.1. Cíl, metodika, data

Cílem této části práce je zmapování obchodování s lidmi v rámci České republiky v období mezi lety 2010 až 2012. Budeme analyzovat trendy v této problematice a určíme, zda se situace na českém území zlepšuje, stagnuje či zhoršuje. Vzhledem ke skutečnosti, že jedinými statisticky zaznamenanými formami je pracovní a sexuální vykořisťování, zaměříme se primárně právě na tyto dvě formy obchodování s lidmi. V závěru této kapitoly uvedeme doporučení, která by mohla vést ke zlepšení současného stavu obchodování s lidmi v České republice.

Hlavní výzkumná otázka, na kterou se budeme snažit v této části odpovědět, zní: „Daří se Policii ČR a neziskové organizaci LaStrada úspěšně bojovat s obchodem s lidmi v rámci České republiky?“ tato otázka bude zodpovězena v závěru této bakalářské práce. Analýza se neomezuje jen na pouhý vývoj počtu obětí v jednotlivých letech, ale sleduje rovněž typy pachatele tohoto jednání a v neposlední řadě se zaměřuje i na analýzu s diferenciací podle krajů.

Analytická část vychází zejména ze zpráv organizace Walk Free Foundation, LaStrada a Ministerstva vnitra České republiky. Tyto informace jsou veřejně přístupné na oficiálních stránkách těchto subjektů.

4.2. Úvod

Obchod s lidmi je vysoce latentní protiprávní jednání. Odhadem se podaří odhalit pouze 30 % případů obchodování s lidmi. Zbýlých 70 % případů obchodování s lidmi zůstává neodhaleno. Z toho důvodu se statistiky organizací, které se touto problematikou zabývají, značně liší. [Ministerstvo vnitra, 2007]

Situací v problematice moderního otroctví se zabývá organizace Walk Free Foundation, která udává, že v současné době je postiženo obchodováním s lidmi 35,8 milionu lidí. Tato organizace působí celosvětově a jejím posláním je ukončit moderní otroctví zejména mobilizací globálních hnutí a generováním výzkumů nejvyšší kvality. Dále získávat firmy a zvyšovat úroveň kapitálu, s cílem podnítit změnu v těchto zemích a odvětvích, neboť nesou největší odpovědnost za dnešní novodobé otroctví. [Global Slavery Index, 2015a]

Ročně je v globálním měřítku obchodováno na světě mezi 700 000 a 2 000 000 lidí. Zisky z tohoto obchodu se přibližně odhadují na 12 miliard eur. [Českobratrská církev evangelická, 2009]

Situace v oblasti moderního otroctví - Asie								
	Indie	Uzbekist.	Čína	Kambodža	Mongolsko	Thajsko	Irák	Spo.A.Emir.
Počet obyvatel v mil.	1252,14	30,241	1357,38	15,135	2,839	67,01	33,41	9,346
Odhad zotroč. v mil.	14,2857	1,201	3,241	0,155	0,025	0,475	0,345	0,1
Procento populace	1,14%	3,97%	0,24%	1,03%	0,91%	0,71%	1,03%	1,06%
Zranitelnost	56,7	56,5	59	62,9	44	51,5	71,7	46,8

Tabulka č.2: Situace v oblasti moderního otroctví – Asie (Zdroj:

<http://www.globallslaveryindex.org/findings/>, vlastní zpracování)

Situace v oblasti moderního otroctví - Afrika								
	Mauritánie	Súdán	Kongo	Středoaf.rep.	Botswana	Namibie	Čad	Niger
Počet obyvatel v mil,	3,89	37,964	67,51	4,616	2,021	2,303	12,825	17,831
Odhad zotroč. v mil.	0,155	0,429	0,763	0,052	0,018	0,021	0,091	0,133
Procento populace	4%	1,13%	1,13%	1,13%	0,91%	0,91%	0,71%	0,75%
Zranitelnost	72,2	82,6	79,3	78,9	51,8	51,2	73,7	60,2

Tabulka č.3: Situace v oblasti moderního otroctví – Afrika (Zdroj:

<http://www.globallslaveryindex.org/findings/>, vlastní zpracování)

Situace v oblasti moderního otroctví - Amerika								
	USA	Kanada	Haiti	Surinam	Mexiko	Bolívie	Kolumbie	Peru
Počet obyvatel v mil.	316,13	35,16	10,32	0,54	122,33	10,67	48,32	30,37
Odhad zotroč. v mil.	0,06	0,005	0,238	0,005	0,27	0,02	0,1	0,07
Procento populace	0,02%	0,01%	2,30%	0,91%	0,22%	0,22%	0,22%	0,22%
Zranitelnost	19,9	15,5	71,9	45,2	45,2	49,5	45,8	45,4

Tabulka č.4: Situace v oblasti moderního otroctví – Amerika (Zdroj:

<http://www.globallslaveryindex.org/findings/>, vlastní zpracování)

Situace v oblasti moderního otroctví - Evropa								
	Moldávie	ČR	Slovensko	Německo	Rumunsko	Maďarsko	Litva	Rusko
Počet obyvatel v mil.	3,56	10,52	5,41	80,62	19,96	9,9	2,96	143,5
Odhad zotroč. v mil.	0,03	0,038	0,019	0,01	0,023	0,035	0,011	1,05
Procento populace	0,94%	0,36%	0,36%	0,01%	0,11%	0,36%	0,36%	0,73%
Zranitelnost	41,8	24	28,8	17,6	38,1	35,3	35,2	56,2

Tabulka č.5: Situace v oblasti moderního otroctví – Evropa (Zdroj:

<http://www.globalslaveryindex.org/findings/>, vlastní zpracování)

V tabulkách č.2 až č.5 jsou uvedeny hodnoty vybraných zemí v závislosti na počtu obyvatel, odhadu zotročených osob, podíl počtu zotročených na celkové populaci a zranitelnost obyvatelstva. Zranitelností jsou míněny faktory, které přivedou obyvatele dané země v nebezpečí novodobého otroctví. Čím vyšší hodnota, tím jsou obyvatele zranitelnější. [Global Slavery Index, 2015b]

Při porovnání tabulek je jasně patrné, že nejvíce ohroženi novodobým otroctvím jsou obyvatele asijských a afrických zemí. V Americe je nejhorší situace ve střední a jižní Americe, kde zejména na území ostrovních států jako je Haiti dochází nejčastěji k případům novodobého otroctví.

V rámci Evropy je nejhorší situace zaznamenána v Moldávii, kde je téměř 1 % obyvatel oběťmi novodobého otroctví. Na pomyslném druhém místě je Rusko s 0,73 % obyvatelstva postižených tímto jednáním (více než 1 milion osob). V České republice je postiženo moderním otroctvím přibližně 38 tisíc osob (0,36% obyvatelstva), což znamená, že problematika moderního otroctví je v České republice stále aktuální problém.

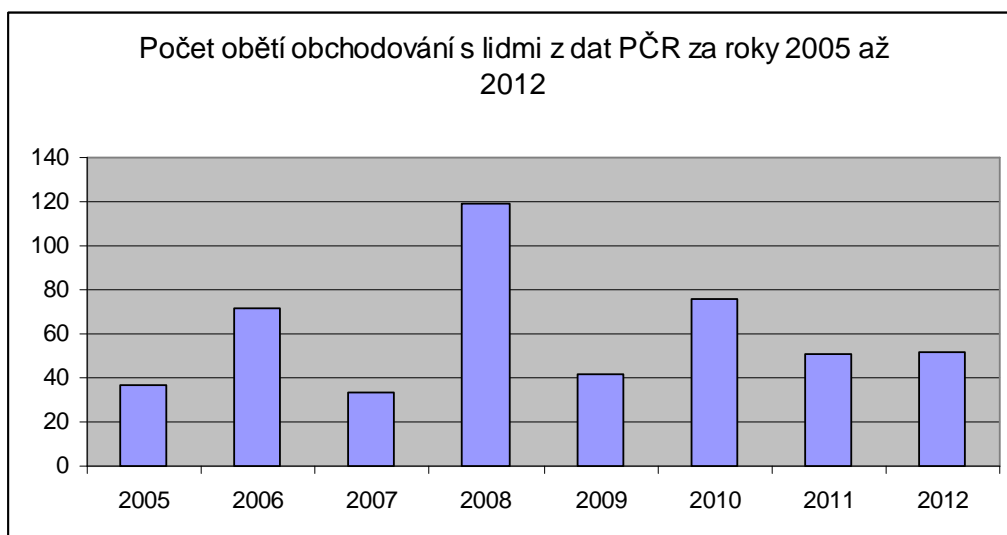
4.3. Oběti obchodu s lidmi

Českou republiku lze považovat především za zemi cílovou a tranzitní, stále však také za zemi zdrojovou [Ministerstvo vnitra, 2013]. V průběhu roku 2010 až 2012 nedošlo k zásadnější změně z hlediska původu obchodovaných osob. Nejčastěji identifikovanými oběťmi obchodování s lidmi jsou zejména občané zemí s odlišnou životní úrovní (Ruská federace, Slovensko, Ukrajina, Rumunsko, apod.) [Ministerstvo vnitra, 2011].

Nejčastějším způsobem vykořisťování zůstává v průběhu let pracovní a sexuální vykořisťování (definice viz. Kapitola 3.2.3. Typy obchodu s lidmi). Ostatní formy obchodování s lidmi nebyly statisticky zaznamenány. [Ministerstvo vnitra, 2013]

4.2.1. Statistiky policie a Ministerstva vnitra

Tato část vychází z výročních zpráv Ministerstva vnitra a Policie ČR v rámci jednotlivých krajů. Nutno ovšem podotknout, že se jedná o vysoce latentní kriminální jednání a z toho důvodu se nikdy nepodaří odhalit veškeré protiprávní jednání v rámci obchodování s lidmi.

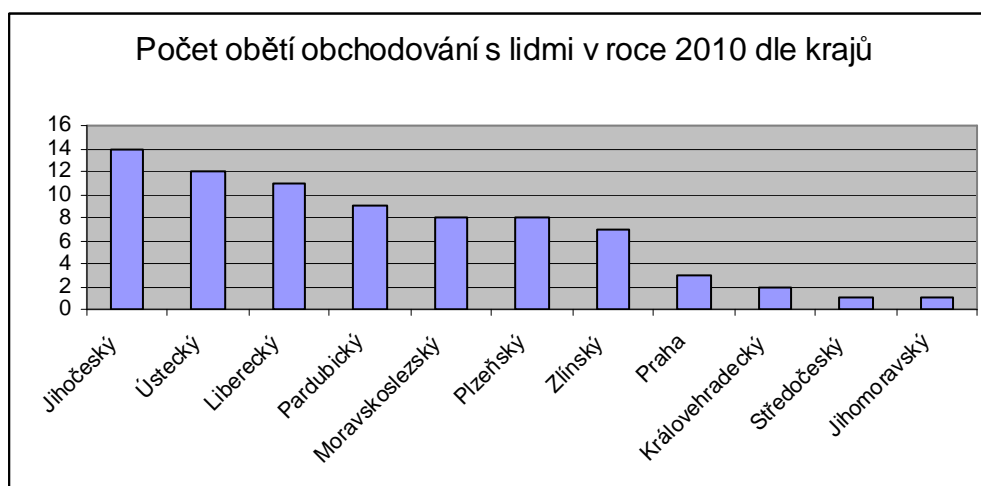
Graf č.1: Počet obětí obchodování s lidmi v letech 2005-2012 (Zdroj: Zpráva o stavu obchodování s lidmi v České republice za rok 2012)

Z grafu č.1 je jasně patrné, že největší počet obětí obchodování s lidmi byl zaznamenán v roce 2008. Konkrétně se jednalo o 119 osob postižených tímto jednáním. Jedná se o značná čísla, avšak vysoký podíl tvořili zahraniční občané. Konkrétně se jednalo o 51 cizinců. [Ministerstvo vnitra, 2009] Po roce 2008 přichází útlum, kdy počty obětí v letech 2009 až 2012 nepřekročily hranici 80 osob. Otázkou zůstává, co tento útlum v počtu obětí způsobilo. Jednou z možností je přechod od brutálního násilí páchané na obětech k sofistikovanějším metodám. Těmito metodami je myšleno zejména zabavení dokladů potřebných k opuštění České republiky, zaplacení obrovských nákladů na převoz

do cílové země apod. Další možností je vliv organizací typu LaStrada, které se této problematice věnují. Dále mohlo zlepšení stavu být způsobeno zlepšením činnosti policie, která si uvědomila důležitost tohoto protiprávního jednání a více se na něj zaměřila. Dalším možným ovlivňujícím faktorem mohla být častá medializace případů obchodování s lidmi, která přispěla ke zvýšení informovanosti obyvatelstva. Důležitým aspektem ovšem zůstává, že po roce 2008 už nedošlo k tak hrozivému vývoji jako v tomto roce. Ke zlepšení situace dále přispěl nový trestní zákoník platný od roku 2010, který upravil trestný čin obchodování s lidmi (viz kapitola 3.4. Legislativní úprava obchodování s lidmi v ČR).

Členění obětí dle krajů v průběhu let 2010 až 2012

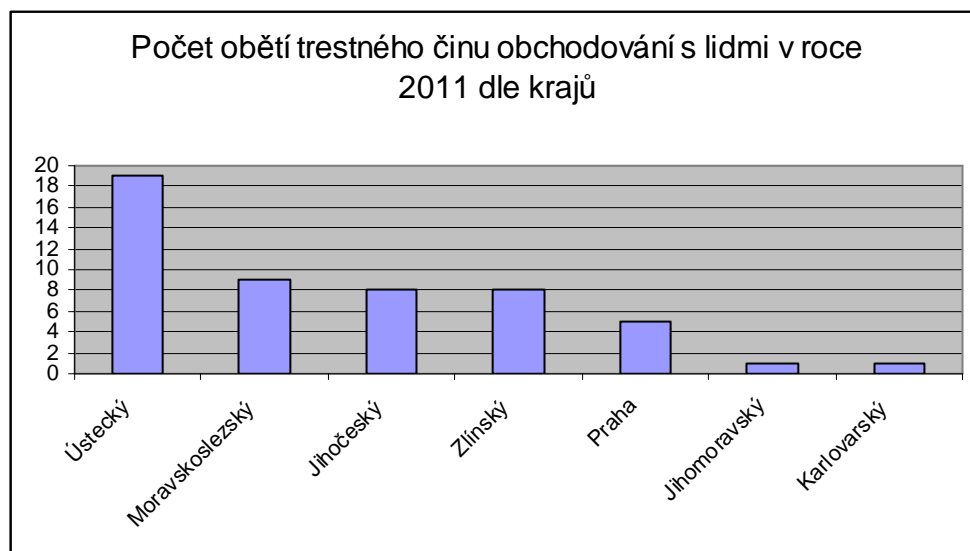
Jedná se o organizační členění dle potřeb Policie České republiky a nikoliv o členění administrativní. Toto členění má 14 krajů a to tak, aby se krajská územní struktura policie kryla s územním rozdělením krajské samosprávy. [Ministerstvo vnitra, 2011]

Graf č.2: Počet obětí trestného činu obchodování s lidmi v roce 2010 dle krajů
(Zdroj: Zpráva o stavu obchodování s lidmi v České republice za rok 2010)

V roce 2010 bylo nejvíce obětí obchodování s lidmi zaznamenáno v kraji Jihočeském (14 obětí), Ústeckém (12 obětí) a Libereckém (11 obětí). Jedná se o oblasti postižené dlouhodobou zvýšenou nezaměstnaností a zejména v oblasti Ústecka je velké množství „romských vyloučených lokalit“. Tyto osoby jsou značně náchylné k tomu, aby se staly

obětmi tohoto protiprávního jednání. Každopádně je patrné pokračování v trendu obchodování s lidmi zejména v příhraničních oblastech. Jedná se zejména o sexuální vykořisťování páchané na ženách.

Graf č.3 Počet obětí trestného činu obchodování s lidmi v roce 2011 dle krajů
(Zdroj: Zpráva o stavu obchodování s lidmi v České republice za rok 2011)

V roce 2011 došlo k potvrzení stávajících trendů počtu obětí obchodování s lidmi. Nejhorší situace se potvrdila v Ústeckém kraji (19 obětí), ve kterém došlo k navýšení o 7 osob. Ke zlepšení došlo zejména v kraji Plzeňském, kde nebyla zjištěna žádná oběť a v kraji Jihočeském (8 obětí), ve kterém došlo ke zlepšení o 6 osob. V ostatních krajích došlo spíše ke stagnaci počtu obětí. Ke zhoršení situace v Ústeckém kraji zřejmě přispěla i vrcholící hospodářská krize v České republice a snížení počtu pracovních příležitostí v těchto lokalitách.

Graf č.4: Počet obětí trestného činu obchodování s lidmi v roce 2012 dle krajů
(Zdroj: Zpráva o stavu obchodování s lidmi v České republice za rok 2012)

V roce 2012 si udržel Ústecký kraj prvenství v počtu obětí obchodování s lidmi. Konkrétně se jednalo o 22 obětí. V případě tohoto kraje dochází opět k nárůstu počtu obětí v poměru k roku 2011. Situace se nezlepšila ani v Jihočeském kraji, kde došlo k navýšení oproti roku 2011 o 6 osob. Největší nárůst počtu obětí obchodování s lidmi však nastal v kraji Středočeském. V tomto kraji došlo k nárůstu počtu obětí o 9 osob. V roce 2012 se potvrdil stávající trend, kdy jsou nejvíce ohroženi tímto protiprávním jednáním opět občané krajů Ústecký a Jihočeský. Největší nárůst v porovnání s předchozími lety však zaznamenal kraj Středočeský. Tato situace může být způsobena poměrně velkým počtem pracovních příležitostí na stavbách v Středočeském kraji prostřednictvím agentur práce. Zejména v okolí Prahy dochází k výstavbě satelitních městeček a dále k velké expanzi tuzemských i zahraničních firem. Z těchto důvodů je možný nárůst poptávky po levné pracovní síle, kterou představují agentury zprostředkující práci.

Situace obchodování s lidmi v České republice se v uvedeném období stabilizovala a dochází k výraznému zlepšení zejména oproti roku 2008, kdy bylo zaznamenáno 119 obětí tohoto jednání. Nejhorší stav zůstává v krajích Ústeckém a Jihočeském, které

dosahují stabilně nejhorších výsledků. Dochází k potvrzení domněnky, že nejvíce ohroženi jsou osoby zejména z těchto vyloučených lokalit (viz kapitola 3.2.2. Rizikové faktory obchodovaných osob). Tyto osoby se snadno stávají terčem tohoto protiprávního jednání.

4.2.2. Statistiky organizace LaStrada

Organizace LaStrada navazuje kontakty s potenciálními oběťmi obchodování s lidmi zejména v terénu, případně prostřednictvím SOS a INFO linky. Pracovníci míří přímo do oblastí, kde by k obchodování či vykořisťování mohlo docházet a šíří zde důležité informace pro osoby v cílové skupině. Důležitost této organizace nespočívá pouze v práci v terénu, ale i lobbingové aktivity, kterými tato organizace hájí zájmy obětí obchodování s lidmi a připomínají zákony, které se této problematice týkají. [LaStrada, 2012]

Prostředí navštěvovaná v rámci práce v terénu lze členit: [Burčíková, 2008b]

1. pracoviště/sektory

- stavby, nemocnice, úklidové služby, lesnictví, zemědělství a zpracovatelské potravinářské provozy, těžký průmysl, zahradnictví, stánky

2. ostatní

- ubytovny, kontaktní místa (burzy práce), kostely, nádraží

V průběhu let 2010 až 2012 se struktura kontaktovaných osob zásadněji nezměnila. Jednalo se především o osoby pocházející z Bulharska, Ukrajiny, Slovenska, Rumunska, Polska, Česka, Číny, Thajska, Vietnamu, Uzbekistánu, Kazachstánu, Moldávie, Litvy, Ruska, Běloruska a dalších. [LaStrada, 2013]

V roce 2010 bylo kontaktováno prostřednictvím práce v terénu celkem 1197 osob z cílové skupiny a dalších přes 300 osob, které jsou s cílovou skupinou v blízkém kontaktu. [LaStrada, 2011]

V roce 2011 bylo kontaktováno celkem 955 osob z cílové skupiny a zhruba dalších 100 osob, které jsou s cílovou skupinou v blízkém kontaktu. [LaStrada, 2012]

V posledním sledovaném roce 2012 bylo kontaktováno 765 osob z cílové skupiny a 50 osob, které jsou s cílovou skupinou v blízkém kontaktu. [LaStrada, 2013]

Při porovnání let 2010 až 2012 dochází ke snížení počtu kontaktovaných osob. Toto snížení mohlo být způsobeno větší informovaností této rizikové skupiny, kdy stále více osob kontaktovalo organizaci LaStrada prostřednictvím SOS a INFO linky. V roce 2012 bylo realizováno 752 úkonů ve prospěch 451 osob, které kontaktovaly organizaci LaStrada právě touto cestou. [LaStrada, 2013]

Ambulantní či pobytové služby

V roce 2010 poskytla LaStrada tyto služby celkem 96 osobám. Z počtu 29 osob, které využily více než jednu sociální službu, bylo 15 žen a 14 mužů. V případě žen se jednalo ve všech případech o obchodování s lidmi za účelem prostituce, u mužů šlo o vykořisťující práci nebo obchodování s lidmi za účelem nucené práce. [LaStrada, 2011]

V roce 2011 byly poskytovány tyto služby celkem 88 klientům a klientkám. Z tohoto počtu využilo víc než jednu sociální službu 38 osob. Jednalo se v 16 případech o ženu a v 22 případech o muže. Komplexní služby organizace využilo 19 z nich, a to 10 žen a 9 mužů. U devíti žen se jednalo o nucenou prostituci a u jedné obchodování mimo oblast sexbyznysu. U mužů se ve všech případech jednalo o nucené práce. [LaStrada, 2012]

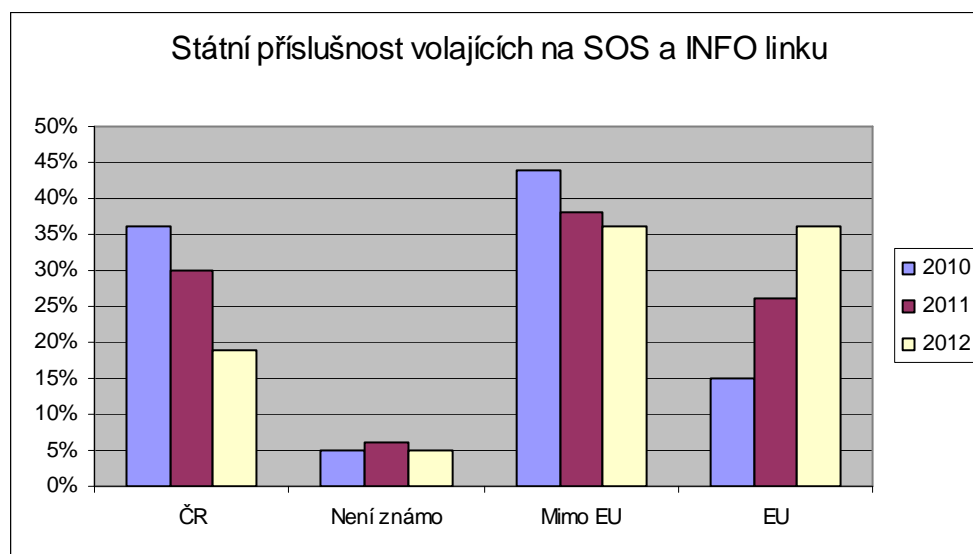
V roce 2012 využilo komplexních služeb 40 osob. Z tohoto počtu se jednalo o 25 žen a 15 mužů. Z počtu 25 žen se jednalo v 17-ti případech o nucenou prostituci (15 případů na území ČR a 2 případy ze zahraničí). Ve zbylých případech se jednalo o nucené práce. U mužské části se jednalo ve všech případech o nucené práce. [LaStrada, 2013]

Je jasný nárůst počtu klientů, kteří využívali komplexní služby organizace LaStrada. Rozdíl mezi roky 2010 až 2012 je zvýšení tohoto počtu klientů o 11 osob. Trend způsobu vykořisťování se v průběhu tohoto období změnil. Ačkoliv u mužů je stálý trend vykořisťování ve formě nucené práce, tak v případě žen zaznamenáváme zejména v posledním roce 2012 odklon od sexuálního vykořisťování směrem k nucené práci. [LaStrada, 2013]

SOS a INFO linka

Na SOS a INFO linku se obracejí obchodované a vykořisťované osoby, lidé nacházející se v situaci blízké obchodování či vykořisťování a tímto jevem ohrožené, dále jejich známí, příbuzní nebo veřejnost, která má podezření na vykořisťování a obchodování s lidmi. [LaStrada, 2013]

Provoz této linky se v letech 2010 až 2012 nezměnil. Tato služba je poskytována všem osobám bez ohledu na státní příslušnost a může být poskytována anonymně.

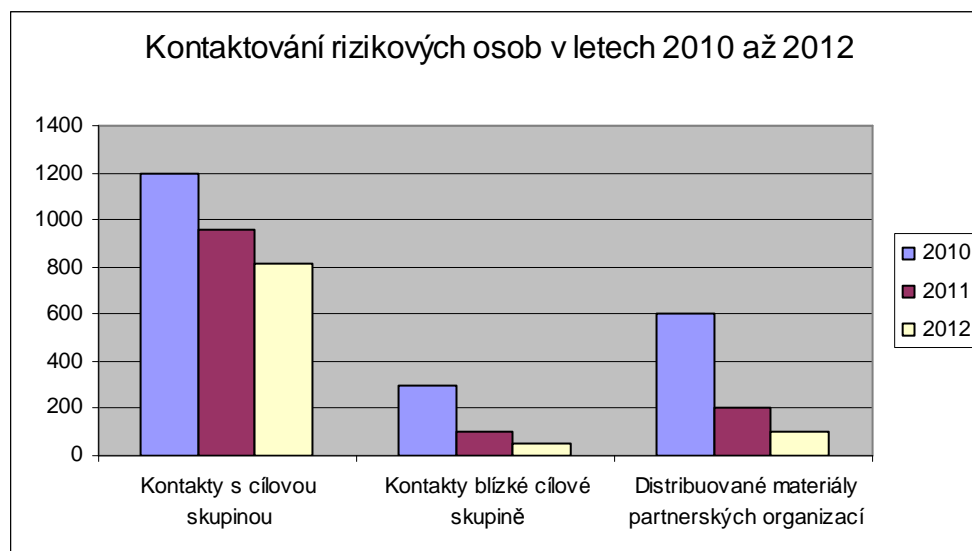

Graf č.5: Státní příslušnost volajících na SOS a INFO linku v letech 2010 – 2012
(Zdroj: Výroční zprávy organizace LaStrada 2010, 2011, 2012, vlastní zpracování)

Z grafu č.5 je patrný původ a počty osob, které v letech 2010 až 2012 kontaktovaly organizaci LaStrada prostřednictvím této linky. První tendencí je úbytek počtu volajících s českou státní příslušností. Zatímco v roce 2010 bylo z celkového počtu volajících 36 % občanů České republiky, v roce 2012 se jednalo už pouze o 19 % z celkového počtu volajících.

Další tendencí vyplývající z grafu č.5 je evidentní nárůst počtu volajících v rámci Evropské unie. Jedná se o nezanedbatelná čísla. Konkrétně zde došlo navýšení o 21 %.

Organizace LaStrada se nezaměřuje pouze na konkrétní pomoc, ale snaží se distribuovat v rámci rizikových lokalit i materiály, které se zabývají touto problematikou. Tyto materiály jsou v několika jazycích (ukázka materiálů viz. Přílohy).

Graf č. 6: Kontaktování rizikových osob v letech 2010 – 2012 (Zdroj: Výroční zprávy organizace LaStrada 2010, 2011, 2012, vlastní zpracování)

V letech 2010 až 2012 dochází k distribuci materiálů ohroženým osobám nejenom z partnerských organizací, ale i materiálů vytvořených organizací LaStrada.

V roce 2010 bylo distribuováno v terénu 10453 informačních materiálů. [LaStrada, 2011] Jedná se o obrovské číslo, kterého v dalších letech nebylo ani zdaleka dosaženo. V dalším sledovaném roce bylo prostřednictvím organizace distribuováno 5586 informačních materiálů. [LaStrada, 2012] Posledním ze sledovaných období je rok 2012. V tomto roce bylo distribuováno prostřednictvím organizace 4426 informačních materiálů. [LaStrada, 2013]

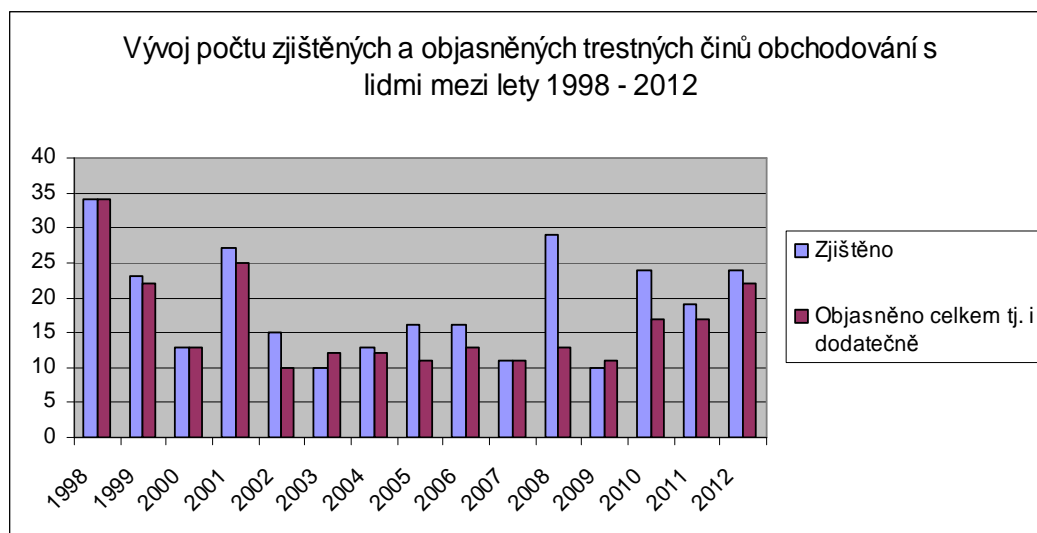
Ve sledovaném období 2010 až 2012 distribuovala organizace LaStrada do cílové skupiny obyvatel přes dvacet tisíc informačních letáků a kontaktovala prostřednictvím práce v terénu přibližně tři a půl tisíce osob.

4.4. Pachatelé obchodování s lidmi

Tato část práce je zaměřena na pachatele, kteří se dopouštějí tohoto protiprávního jednání. Jelikož organizace LaStrada není orgánem činným v trestním řízení, bude kapitola vycházet pouze ze statistik Ministerstva vnitra a Policie České republiky.

Během této doby se potvrdil trend odklonu od násilných projevů, jako prostředku sloužícího k poslušnosti obětí. K dosažení svých cílů pachatelé využívali zejména lsti, závislosti nebo omylu. Častým jevem byl psychologický nátlak, vyhrožování a jiné praktiky na hranici zákonnosti (vyplácení mzdy se zpožděním, avšak ještě v zákonné lhůtě, vymáhání dluhů za zprostředkování práce, nevhodné hygienické podmínky, atd.). [Ministerstvo vnitra, 2012]

Podíl cizinců na páchaní této trestné činnosti se prakticky nezměnil. Nejvíce se jednalo o občany Slovenska a Ukrajiny.

Graf č.7: Vývoj počtu zjištěných a objasněných trestných činů obchodování s lidmi mezi lety 1998 - 2012 (Zdroj: Zpráva o stavu obchodování s lidmi v České republice za rok 2012)

Z grafu č.7 je jasně patrný průběh zjištěných a objasněných trestných činů obchodování s lidmi v České republice. Zjištěné trestné činy znamenají, že byly zjištěny okolnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin, byla stanovena trestně-právní kvalifikace a zahájeny úkony trestního řízení. [Ministerstvo vnitra, 2013]

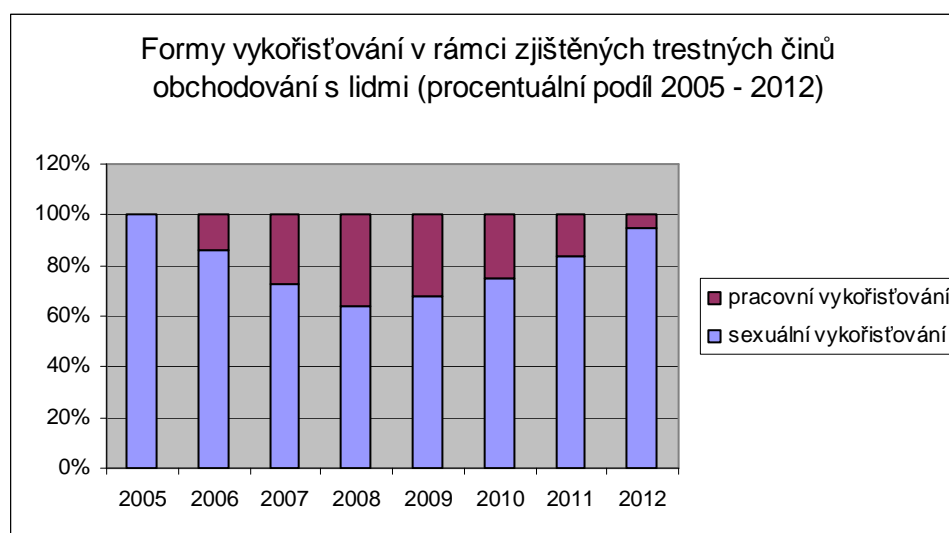
Po roce 2009 dochází ke stagnaci situace v rámci obchodování s lidmi na přibližně dvaceti zjištěných případech za rok. V letech 2011 a 2012 dochází ke zlepšení při objasňování této trestné činnosti. Rok 2010 byl ze sledovaného období let 2010 až 2012 nejhorší. Z dvacetičtyř zjištěných případů bylo objasněno (včetně dodatečné objasněnosti) sedmnáct případů obchodování s lidmi. Úspěšnost objasňování v tomto roce byla cca 71 %. V roce 2011 bylo z devatenácti zjištěných případů objasněno sedmnáct případů. Jedná se o přibližně 89,5 % úspěšnost. V posledním sledovaném období roce 2012 bylo ze 24 zjištěných případů objasněno 22. Jedná se dokonce o 92 % úspěšnost. Oproti roku 2010, kdy objasněnost tohoto protiprávního jednání byla pouze 71% se jedná o zlepšení o 21%, což jsou obdivuhodná čísla, za které můžeme poděkovat jednak mravenčí práci Policie České republiky, tak na druhé straně organizaci LaStrada a dalším organizacím, které se na tuto problematiku zaměřují. Na druhou stranu je nutné připomenout latentnost tohoto protiprávního jednání. Ačkoliv v případě zjištění tohoto jednání dochází k vysoké úspěšnosti vyřešení případu, zůstává otázkou, kolik případů tohoto jednání se odhalit nepodaří. Vzhledem ke skutečnosti, že organizace Walk Free Foundation (viz kapitola 4.2. Úvod) udává, že je v České republice postiženo novodobým otroctvím 38 tisíc obyvatel, pak jsou zjištěné a objasněné trestné činy pouhou pomyslnou „kapkou v moři“.

Počty zjištěných a objasněných trestných činů obchodování s lidmi											
(dříve § 246 resp. §232a STZ, od 1.ledna 2010 § 168 TZ)											
Rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Zjištěno	15	10	13	16	16	11	29	10	24	19	24
Objasněno	10	9	12	11	13	11	11	3	13	11	18
Objasněno celk. tj. i dodatečně	10	12	12	11	13	11	13	11	17	17	22
Vyšetřované a stíhané osoby	12	19	30	18	11	20	22	32	35	29	22

Tabulka č.6: Počty zjištěných a objasněných trestných činů obchodování s lidmi v letech 2002 až 2012 (Zdroj: Zpráva o stavu obchodování s lidmi v České republice za rok 2012)

Z tabulky č.6 je zajímavé sledovat řádek Vyšetřované a stíhané osoby. Při porovnání předchozích let vyvstává jednotný trend. Tímto trendem je zejména zvýšení počtu pachatelů, kteří figurují v jednotlivých případech. Zejména v letech 2009 až 2011. V roce 2009 bylo vyšetřováno a stíháno 32 osob, přičemž zjištěno bylo 10 případů obchodování

s lidmi. Tento trend naznačuje odklon od trendu jednotlivých pachatelů směrem k organizovaným skupinám. Podobná situace zůstala i v letech 2010 a 2011, kdy bylo v roce 2010 stíháno 35 osob a v roce 2011 29 osob. K odklonu dochází v roce 2012, kdy bylo zjištěno 24 případů a stíháno 22 osob. Tento odklon byl pravděpodobně způsoben účastí jednotlivých osob na více trestných činech obchodování s lidmi. Tento trend jen potvrzuje domněnku, že skupiny pachatelů se nezaměřují pouze na sexuální vykořisťování, ale využívají i vykořisťování pracovní.

Graf č.8: Formy vykořisťování v rámci zjištěných trestných činů obchodování s lidmi procentuální podíl 2005 – 2012 (Zdroj: Zpráva o stavu obchodování s lidmi v České republice za rok 2012)

Z grafu č.8 můžeme sledovat procentuální vývoj dvou forem obchodování s lidmi v letech 2005 až 2012. Mezi lety 2006 až 2009 je jasně patrný nárůst pracovního vykořisťování jako formy obchodování s lidmi. Největší podíl pracovního vykořisťování je zaznamenán v roce 2008, kdy se jednalo o 36 % ze všech případů obchodování s lidmi. Po roce 2010 dochází ke zlepšení situace v rámci pracovního vykořisťování, avšak nedochází ke zlepšení situace v rámci obchodování s lidmi. V letech 2010 až 2012 nedošlo ke snížení počtu trestných činů obchodování s lidmi, naopak došlo k navýšení počtu zjištěných trestných činů. Z toho se dá usuzovat, že pachatelé tohoto jednání se navrátili k sexuálnímu vykořisťování. Dalším možným ovlivňujícím faktorem je nový trestní

zákoník platný od 1.1.2010 (viz. Legislativní úprava obchodování s lidmi v ČR), který specifikoval protiprávní jednání obchodování s lidmi. Tento zákoník dále upravuje dobu odnětí svobody.

Členění pachatelů dle krajů v průběhu let 2010 až 2012

Tato kapitola se věnuje počtu vyšetřovaných a stíhaných osob za trestný čin obchodování s lidmi v jednotlivých krajích. Důležitým aspektem je, že vyšetřovaná a stíhaná osoba neznamená i pravomocně odsouzená. V níže uvedených grafech je počet vyšetřovaných a stíhaných osob, které působily v jednotlivých krajích. Nejednalo se pouze o cizí státní příslušníky, ale i o občany České republiky, kteří na tomto protiprávním jednání vzájemně spolupracovali.

Graf č.9: Počet vyšetřovaných a stíhaných osob za trestný čin obchodování s lidmi v roce 2010 dle krajů (Zdroj: Zpráva o stavu obchodování s lidmi v České republice za rok 2010)

V roce 2010 dochází k potvrzení trendů v rámci jednotlivých krajů České republiky z hlediska obchodování s lidmi. Zejména se jedná o potvrzení stávající situace v Jihočeském kraji. Druhý nejhorší z hlediska vyšetřovaných a stíhaných osob je kraj Jihomoravský. Hlavním důvodem je existence sociálně vyloučených lokalit a poměrně vysoká nezaměstnanost. Tyto osoby se stávají náchylnější k tomu, aby se staly

obchodovanými osobami. Dalšími kraji z hlediska počtu pachatelů tohoto jednání jsou kraje Praha a Moravskoslezský s pěti vyšetřovanými a stíhanými osobami. Zejména v rámci kraje Praha dochází k sexuálnímu vykořisťování zejména vůči osobám mentálně zaostalejším. Důvodem je především vysoká koncentrace osob v hlavním městě a vysoký počet rizikových osob. Kraj Moravskoslezský se stabilně nachází na „předních“ příčkách statistik obchodování s lidmi. Jedná se o kraj se stabilně vysokou nezaměstnaností a umístění tohoto kraje blízko polských a slovenských hranic napomáhá pachatelům k tomu, aby zejména sexuálně vykořisťovali své krajany.

Graf č.10: Počet vyšetřovaných a stíhaných osob za trestný čin obchodování s lidmi v roce 2011 dle krajů (Zdroj: Zpráva o stavu obchodování s lidmi v České republice za rok 2011)

V roce 2011 dochází k potvrzení trendů z roku 2010. Kraje Jihočeský a Moravskoslezský zůstávají i nadále v popředí z hlediska vyšetřovaných a stíhaných osob. Zajímavé je sledovat počty pachatelů u kraje Ústeckého. V roce 2011 byla v tomto kraji vyšetřována a stíhána pouze jedna osoba. Při porovnání s grafem počtu obětí dle jednotlivých krajů v roce 2011 zjišťujeme, že v tomto kraji bylo zjištěno 19 obětí tohoto protiprávního jednání. Jedná se o potvrzení toho, že obchodování s lidmi je vysoce latentní jednání a osoby postižené tímto jednáním často své vykořisťovatele „neprásknou“. Jedním z možných vysvětlení zůstává, že pachatelé tohoto jednání působili v Libereckém kraji a osoby pro vykořisťování se nacházely v kraji Ústeckém. Tato myšlenka by vycházela

i z počtu stíhaných a vyšetřovaných osob v Libereckém kraji, kde došlo k navýšení počtu vyšetřovaných a stíhaných osob ze dvou vyšetřovaných osob na šest osob. Ke zlepšení situace oproti roku 2010 došlo v kraji Praha, kdy došlo ke snížení počtu vyšetřovaných osob z pěti na jednu osobu. V rámci ostatních krajů dochází spíše ke stagnaci stávající situace, kdy se počet vyšetřovaných a stíhaných osob nijak zásadně nezměnil.

Graf č.11: Počet vyšetřovaných a stíhaných osob za trestný čin obchodování s lidmi v roce 2012 dle krajů (Zdroj: Zpráva o stavu obchodování s lidmi v České republice za rok 2012)

V posledním sledovaném období roce 2012 je nejvýznamnějším faktorem nárůst počtu vyšetřovaných a stíhaných osob v kraji Ústeckém. Jedná se o nárůst z jedné vyšetřované osoby v roce 2011 na osm vyšetřovaných a stíhaných osob v roce 2012. Naopak nebyla zaznamenána žádná vyšetřovaná a stíhaná osoba v Libereckém kraji. Dochází k potvrzení, že rok 2011 z hlediska nízkého počtu vyšetřovaných a stíhaných osob v Ústeckém kraji byl pouze přesun pachatelů tohoto jednání do vedlejšího kraje. Zejména v této oblasti je obrovským problémem proniknout vyšetřovatelům do sociálně vyloučených lokalit, kteří se stávají nejčastěji terčem obchodníků s lidmi.

Graf č.11 dále ukazuje stabilní podíl na tomto protiprávním jednání v kraji Jihočeském. Oproti roku 2011 nedochází k navýšení počtu vyšetřovaných a stíhaných osob

(v obou letech se jedná o sedm osob). Tento kraj je z hlediska problematiky obchodování s lidmi na neustálém popředí ve všech aspektech (oběti i vyšetřované osoby), proto je nutné se v tomto kraji na tuto problematiku více zaměřit.

5. Výsledky a doporučení

Důležitým aspektem fungování každé instituce jsou finanční prostředky. Bez těchto prostředků nemůže organizace LaStrada efektivně bojovat s problematikou obchodování s lidmi. Organizace má několik možností získání finančních prostředků pro další a bezproblémový chod. Jednou z těchto možností může být účinnější fundraising (viz. Kapitola 5.1. Doporučení pro zlepšení současného stavu). Například se nabízí možnost zaměřit se na prostředky z Operačních programů.

- 1) Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy – Operační program výzkum, vývoj a vzdělávání. (vzdělávání pracovníků)
- 2) Ministerstvo práce a sociálních věcí – Operační program zaměstnanost (zlepšení situace zaměstnanosti v oblasti cizinců)
- 3) Magistrát hlavního města Prahy – Operační program Praha – pól růstu ČR (podpora rovných příležitostí)

Další možností je získání dotací na poskytování sociálních služeb od Ministerstva práce a sociálních věcí (v době sepisování této práce už měla organizace LaStrada zažádáno o dotaci na rok 2015). Dále dotační programy Ministerstva vnitra jako je Program podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi. Dalšími možnostmi jsou granty všeobecné podpory od LaStrada International.

Doporučení uvedené v kapitole 5.1. vychází ze zkoumání uvedené problematiky a ukazují na možný přínos i rizika každého opatření. Pokud budou některá z těchto opatření použita v praxi, mohou pozitivním způsobem ovlivnit a snížit uvedenou problematiku. Otázkou zůstává, jakým způsobem by na uvedená opatření reagovali pachatelé tohoto jednání. Ale pokud se tímto problémem nebude nikdo zabývat, bude docházet v nejlepším případě ke stagnaci této problematiky, či dokonce ke zhoršení celé situace v rámci České republiky.

5.1. Doporučení pro zlepšení současného stavu

1) Osoby podezřelé z tohoto jednání využívají nepřehlednosti legislativy při zaměstnávání cizinců a nedostatečné kontrolní činnosti odpovědných úřadů jako je Ministerstvo práce a sociálních věcí a Ministerstvo financí.

Zlepšení: Úprava a zjednodušení legislativní úpravy zaměstnávání cizinců. Zvýšení počtu kontrolních pracovníků odpovědných orgánů a zintenzivnění kontrol rizikových oblastí zaměstnávání cizinců.

Přínos: Snížení počtu osob pracovně vykořisťovaných na území České republiky.

V tomto doporučení jako jediné riziko vidím, že zvýšení počtu kontrolních pracovníků může vést ke zvýšení rizika zkorumpovatelnosti těchto úředníků (obchod s lidmi je značně výnosný obchod, tudíž prostředky k tomu pachatelé mají). K eliminaci tohoto rizika bychom využili opět zpřísnění legislativy v případě zkorumpovatelnosti úředníků.

2) Legalizace prostituce a evidence prostitutek jako živnostníků.

Zlepšení: Snížení počtu sexuálně vykořisťovaných osob.

Přínos: Přínosů v tomto případě je hned několik. Zejména evidence osob pracujících v tomto odvětví. Lepší vstup policie do živnostenských provozoven (prostitutky by musely mít prostory na provoz živnosti) než do soukromých obydlí. Dalším zlepšením z hlediska zdravotního by bylo snížení počtu infikovaných osob nevyhlášenými nemocemi a zabránění jejich dalšímu šíření, evidence těchto osob a jejich pravidelné zdravotní prohlídky.

Jako hlavní riziko v tomto případě může být špatná vymahatelnost práva vůči prostitutkám, které se jako živnostníci registrovat nebudou. Tento stav by musel být dobře legislativně podložen.

3) Zvýšení prostředků pro policii a organizace typu LaStrada na tuto problematiku.

Zlepšení: Navýšením prostředků na tuto problematiku umožníme policii a ostatním organizacím efektivněji bojovat s touto problematikou.

Přínos: Důležitým aspektem v boji s tímto protiprávním jednáním jsou finanční prostředky. V případě omezené dostupnosti těchto prostředků lze s výše uvedenou problematikou bojovat jen v omezené míře. Proto tyto prostředky zlepšují situaci policie a organizací a umožní zaměřit se více na řešení tohoto problému. Prostředky pro činnost organizace LaStrada je možné zvýšit zejména prostřednictvím dárců, kteří by přispívali na chod organizace. Vhodnou metodou by mohl být zvýšený fundraising** zaměřený na individuální a firemní dárce.

Na tomto doporučení nevidím nic negativního. Jediným možným rizikem je v tomto případě možnost, že prostředky v rámci policie nebudou využity přímo na uvedenou problematiku.

4) Školící programy.

Zlepšení: Zlepšení povědomí o této problematice mezi osobami odpovědnými za kontrolu.

Přínos: Hlavním přínosem je zvýšení informovanosti o této problematice mezi orgány, které se tímto problémem zabývají.

Na tomto doporučení je jediným negativním aspektem zvýšení nákladů, které mohou být použity jinde.

5) Větší kontrola hranic v rámci EU.

Zlepšení: Snížení počtu nelegálních migrantů do zemí EU včetně České republiky a tím i potencionálních obětí obchodování s lidmi.

Přínos: Větší kontrola hranic na hranicích EU přinese snížení počtu nelegálně překračujících osob. Vzhledem ke skutečnosti, že kontroly mezi zeměmi EU z důvodu volných hranic prakticky neexistují (pouze náhodné kontroly policie), tak je nutné zaměřit se na kontrolu vnějších hranic EU.

V rámci zvýšení kontrol hranic EU dojde ke ztížení příjezdu do zemí EU a případným prodlením při přejíždění hranic.

6) Rodilí mluvčí, kteří budou působit v rizikových oblastech a získají si důvěru.

Zlepšení: Zvýšení odhalitelnosti tohoto latentního jednání a jejich obětí.

Přínos: Hlavním přínosem je získávání důvěry cílové skupiny osob v rizikových oblastech. Diskuze s těmito osobami o jejich problémech a získání důvěry a informací směřující ke zlepšení stavu a zlepšení důvěry ve státní orgány.

Rizikem je možná zkorumpovatelnost těchto osob. Dále výběr orgánu, který je bude platit, případně zda by působili v rámci policie. Zvýšení pracovníků znamená i zvýšení finančních nákladů.

7) Zvýšení informovanosti obyvatelstva.

Zlepšení: Zvýšení informovanosti obyvatelstva o této problematice prostřednictvím sdělovacích prostředků.

Přínos: Jako hlavní přínos je v tomto případě zvýšení povědomí laické veřejnosti o této problematice. Obyvatelé budou více vnímat své okolí a informovat o jakémkoliv náznaku protiprávního jednání.

V tomto případě je hlavním rizikem zvyšování vytíženosti policie, kdy budou všímaví občané „všude vidět“ obchodované osoby.

6. Závěr

Na začátku analytické části jsme si položili otázku: „Daří se Policii ČR a neziskové organizaci LaStrada úspěšně bojovat s obchodem s lidmi v rámci České republiky?“.

Dle mého názoru mohu na otázku odpovědět jednoznačně „ANO“. Problematika obchodování s lidmi zůstává i nadále jedním z aktuálních témat v České republice. Ačkoliv se jedná o velice složitou problematiku z hlediska důvěry obětí obchodování s lidmi vůči státním orgánům, složitosti proniknout do sociálně vyloučených lokalit, dokazování apod., zastávám názor, že Policie České republiky, organizace LaStrada a další organizace, které se tímto problémem zabývají, ať už okrajově nebo plně, významným způsobem ovlivňují a zlepšují situaci.

V průběhu sledovaného období let 2010 až 2012 došlo ke stabilizaci a zlepšení situace. Dochází ke znatelnému zlepšení oproti roku 2008, kdy bylo zaznamenáno 119 obětí obchodování s lidmi. Obrovské číslo v roce 2008 bylo zapříčiněno především vysokým podílem pracovního vykořisťování (36 % zaznamenaných případů). V rozmezí mezi sledovaným obdobím let 2010 až 2012 zaznamenáváme nejhorší situaci v počtech obětí obchodování s lidmi v roce 2010 (76 osob). Po tomto roce dochází ke zlepšení, kdy bylo zaznamenáno 51 osob v roce 2011 a 52 osob v roce 2012. Jedná se o znatelné snížení počtu obětí - v porovnání s rokem 2010 se jedná o snížení o více než 30 %. Nejvíce obětí bylo zaznamenáno v krajích Ústeckém a Jihočeském. Jedná se o kraje s vysokou mírou nezaměstnanosti, existencí vyloučených lokalit a dalšími faktory, které ovlivňují a přispívají k obchodování s lidmi.

Organizace Walk Free Foundation, která se zabývá tímto globálním problémem, uvádí, že nejhorší celosvětová situace z pohledu počtu zotročených obyvatel na počet obyvatel dané země je v Mauritánii, kde je obětí tohoto jednání 4 % populace. Další důležitou zemí z pohledu obchodování s lidmi je Indie. V zemi s populací přibližně 1 252 milionů obyvatel je 14,3 milionů novodobých otroků. Situace v rámci Evropy je podstatně lepší. Nejhorší situace v rámci Evropy zaznamenáváme v Moldávii, kde je zotročeno přibližně 1 % populace. V České republice je dle organizace zotročeno přibližně 0,36% obyvatel, což je kolem 38 tisíc osob.

Nezisková organizace LaStrada je významným ovlivňujícím faktorem problematiky obchodování s lidmi. Organizace se snaží kontaktovat obchodem ohrožené osoby přímo v rizikových lokalitách. Ve sledovaném období let 2010 až 2012 bylo kontaktováno téměř

tři tisíce osob a distribuováno téměř dvacet tisíc informačních materiálů do cílových skupin. Další nezanedbatelnou službou je bezplatná SOS a INFO linka, která nabízí osobám ohroženým obchodem s lidmi okamžitou pomoc. Na tuto linku se obracují lidé, kteří se nacházejí v situaci blízké obchodování s lidmi, případně jejich příbuzní, jež mají podezření na toto jednání. Tato linka neposkytuje službu pouze v češtině, ale i v několika dalších jazycích. Zajímavostí je snížení počtu volajících občanů České republiky, kdy podíl počtu volajících na celkovém počtu byl v roce 2010 přibližně 36 %, tak v roce 2012 už se jednalo pouze o 19 % počtu všech volajících. Ačkoliv organizace významným způsobem přispívá ke zlepšení situace v obchodování s lidmi, zaznamenáváme snížení prostředků poskytnutých této organizaci zejména v oblasti provozních dotací. Na tento stav organizace reaguje snižováním většiny výdajů. Jedinou výjimkou jsou ostatní služby, což značí snahu organizace LaStrada nesnižovat úroveň služeb poskytovaných ohroženým a obchodovaným osobám. Důležitým faktorem je zvýšení příspěvků (darů) od různých dárců, kdy dochází k navýšení této položky příjmů o přibližně půl milionu korun (navýšení v porovnání let 2010 a 2012). Organizace LaStrada je jedinou organizací, která se primárně zabývá uvedenou problematikou, a proto je důležité, pokud chceme zlepšit problematiku obchodování s lidmi v České republice, navýšit objem prostředků, aby úroveň služeb poskytovaných touto organizací zůstala alespoň na současné úrovni.

Orgány činné v trestním řízení vyvíjejí maximální snahu zjistit a následně objasnit případy obchodování s lidmi. V období let 2010 až 2012 dochází ke stagnaci a po roce 2010 i ke zvýšení úspěšnosti objasňování jednotlivých zjištěných trestných činů. Zatímco v roce 2010 bylo z 24 případů obchodování s lidmi objasněno (včetně dodatečné objasněnosti) 17 případů. Jednalo se o přibližně o 71 % úspěšnost objasňování tohoto druhu protiprávního jednání. V roce 2012 bylo z 24 zjištěných případů objasněno dokonce 22 případů. Úspěšnost v tomto roce byla přibližně 92 %. Tento údaj značí obrovskou snahu a mravenčí práci policie, která se snaží veškeré případy úspěšně vyřešit. Důležitým aspektem ovšem zůstává, že vyšetřovaná a stíhaná osoba neznamena totéž, co pravomocně odsouzená. V jednotlivých krajích dominovaly v počtu pachatelů tohoto jednání zejména kraje Jihočeský, Moravskoslezský a Ústecký.

Důležité je ovšem zdůraznit, že obchodování s lidmi je vysoce latentní protiprávní jednání a otázkou zůstává, kolik případů tohoto jednání zůstává skryto. Musíme se proto na tento protiprávní jev více zaměřit a maximalizovat snahu pomoci organizacím typu

LaStrada a orgánům činným v trestním řízení v jejich snaze o eliminaci tohoto nežádoucího jevu.

Tato práce vychází především z výročních zpráv organizace LaStrada a Ministerstva vnitra, které jsou veřejně přístupné na internetových stránkách. Informace získané z těchto zpráv, pokrývají značné spektrum tohoto latentního protiprávního jednání zejména v oblasti počtu obětí a pachatelů v průběhu sledovaného období. Cílem této práce bylo sestavení doporučení pro zlepšení současného stavu a analyzovat problematiku obchodování s lidmi v období let 2010 až 2012 se zaměřením na regionální diferenciaci. Tohoto cíle se podařilo dosáhnout, nicméně se nabízí prostor pro další zkoumání například v porovnání s ostatními zeměmi střední Evropy, případně jiný úhel pohledu, který bude vycházet z jiných údajů než jsou výroční zprávy Ministerstva vnitra a organizace LaStrada.

7. Seznam zdrojů

BLATNÍKOVÁ, Šárka. (2010): *Sexuální vykořisťování jako forma závažné organizované kriminality*. Vyd. 1. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 126 s. Studie (Institut pro kriminologii a sociální prevenci). ISBN 978-807-3381-035.

BURČÍKOVÁ, Petra. (2008a): *Jak dál?: doporučení pro předcházení obchodování s lidmi a vykořisťování a pro ochranu a zlepšení postavení obchodovaných, vykořisťovaných a obchodováním a vykořisťováním ohrožených osob = The way forward? : recommendations to prevent human trafficking and exploitation, and to protect and improve the status of trafficked and exploited persons and persons at risk of trafficking and exploitation*. Praha: La Strada Česká republika,. ISBN 978-802-5413-135.

BURČÍKOVÁ, P. (2008b): *Manuál k sociální inkluzi obchodovaných a vykořisťovaných osob.*, Praha: La Strada Česká republika, o.p.s., ISBN 978-80-254-1312-8.

Česká republika. *Usnesení vlády České republiky k Národní strategii boje proti obchodování s lidmi za účelem sexuálního vykořisťování v České republice*. (2003) Dostupné z: http://www.ungift.org/doc/knowledgehub/resource-centre/Governments/Czech_Republic_National_Strategy_of_the_Fight_against_Trafficking_cs_2003.pdf

Česká republika. Zákon trestní zákoník. (2009): In: *Předpis č. 40/2009 Sb.*

DEMOGRAFIE: *Migrace*. (2015): [online]. [cit. 2015-01-31]. Dostupné z: http://www.demografie.info/?cz_migrace

Diakonie ve světě. (2015b): [online]. [cit. 2015-01-31]. Dostupné z: <http://www.diakonie.cz/o-diakonii/diakonie-ve-svete/>

HENIG, David: *Migrace*. AntropoWebzin (2015): [online]. [cit. 2015-02-04]. Dostupné z: <http://antropologie.zcu.cz/migrace>

Historie organizace LaStrada. (2015a): [online]. [cit. 2015-02-04]. Dostupné z: <http://www.strada.cz/cz/kdo-jsme/historiehis>

Charita Česká republika. (2015a): [online]. [cit. 2015-01-31]. Dostupné z: <http://www.charita.cz/o-charite/z-historie/>

Instruktažní manuál pro sociální a terénní pracovníky, (2007). *Obchod s lidmi*. Ministerstvo vnitra, Ministerstvo práce a sociálních věcí. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/instruktazni-manual-pro-socialni-pracovniky-pdf.aspx>

IOM o nás. (2015): [online]. [cit. 2015-02-04]. Dostupné z: <http://www.iom.cz/o-nas>

Mezinárodní organizace práce (ILO). (2015): [online]. [cit. 2015-02-04]. Dostupné z: <http://www.osn.cz/system-osn/specializovane-agentury/?i=116>

MINISTERSTVO VNITRA: *Obchod s lidmi - Definice*. (2015a): [online]. [cit. 2015-02-04]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/obchod-s-lidmi-definice.aspx>

NAÍM, Moisés. (2008): *Černá kniha globalizace*. Vyd. 1. Praha: Vyšehrad. ISBN 978-80-7021-866-2.

Obchodování s lidmi z pohledu mezinárodního práva a jeho implementace do českého právního řádu. (2015): [online]. [cit. 2015-02-04]. Dostupné z: <http://www.migraceonline.cz/cz/e-knihovna/obchodovani-s-lidmi-z-pohledu-mezinarodniho-prava-a-jeho-implementace-do-ceskeho-pravniho-radu>

O Diakonii. (2015a): [online]. [cit. 2015-01-31]. Dostupné z: <http://www.diakonie.cz/o-diakonii/>

O organizaci LaStrada. (2015b): [online]. [cit. 2015-02-04]. Dostupné z: <http://www.strada.cz/cz/kdo-jsme/o-nas>

O organizaci Walk Free Foundation. (2015a): [online]. [cit. 2015-01-31]. Dostupné z: <http://www.globalslaveryindex.org/walk-free/>

Policie České republiky. (2015): [online]. [cit. 2015-02-04]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/o-nas-policie-ceske-republiky-policie-ceske-republiky.aspx>

Poradna projektu Magdala. (2015b): [online]. [cit. 2015-02-04]. Dostupné z: <http://praha.charita.cz/sluzby/magdala/>

Prostituce - charakteristika. (2014): [online]. [cit. 2015-02-04]. Dostupné z: <http://www.icm.cz/prostituce-charakteristika>

Přístup státu k prostituci. (2001): In: *Wikipedia: the free encyclopedia*, [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, [cit. 2015-02-04]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Prostituce>

Společná publikace Českobratrské církve evangelické a Evangelické církve: (2009): *Obchod s lidmi, sexuální vykořisťování žen a zneužívání dětí v česko-německém příhraničí = Menschenhandel und sexuelle Ausbeutung von Frauen und Missbrauch von Kindern in der deutsch-tschechischen Grenzregion*. 2., opr. a dopl. vyd. Praha: Českobratrská církev evangelická, ISBN 978-808-7098-127.

Systém prevence kriminality v ČR. (2015b): [online]. [cit. 2015-02-04]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/web-o-nas-prevence-prevence-kriminality.aspx>

The Global Slavery Index. (2015b): [online]. [cit. 2015-01-31]. Dostupné z: <http://www.globalslaveryindex.org/findings/>

VANÍČKOVÁ, Eva. (2005): *Obchodování s lidmi za účelem sexuálního vykořisťování: [manuál pro lékaře]*. Vyd. 1. Praha: Česká společnost na ochranu dětí,. ISBN 80-239-4793-1.

Výroční zpráva organizace LaStrada, Česká republika o.p.s. za rok 2010. (2011): [online]. [cit. 2015-01-31]. Dostupné z: http://www.strada.cz/images/Vyrocní_zpravy/LaStrada-Vyrocní_zprava-2010.pdf

Výroční zpráva organizace LaStrada, Česká republika o.p.s. za rok 2011. (2012): [online]. [cit. 2015-01-31]. Dostupné z: http://www.strada.cz/images/Vyrocní_zpravy/LaStrada-Vyrocní_zprava-2011.pdf

Výroční zpráva organizace LaStrada, Česká republika o.p.s. za rok 2012. (2013): [online]. [cit. 2015-01-31]. Dostupné z: http://www.strada.cz/images/Vyrocní_zpravy/LaStrada-Vyrocní_zprava-2012.pdf

Zpráva o stavu obchodování s lidmi v České republice za rok 2008. (2009): Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, odbor bezpečnostní politiky, Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/zprava-o-stavu-obchodovani-s-lidmi-cr-2008-pdf.aspx>

Zpráva o stavu obchodování s lidmi v České republice za rok 2010. (2011): Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, odbor bezpečnostní politiky, Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/zprava-obchod-s-lidmi-2010-pdf.aspx

Zpráva o stavu obchodování s lidmi v České republice za rok 2011. (2012): Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, odbor bezpečnostní politiky, Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/zprava-obchod-s-lidmi2011-pdf.aspx

Zpráva o stavu obchodování s lidmi v České republice za rok 2012. (2013): Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, odbor bezpečnostní politiky, Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/zprava-o-stavu-obchodovani-s-lidmi-v-ceske-republice-za-rok-2012.aspx>

8. Seznam tabulek, grafů, pojmů, obrázků

8.1. Seznam tabulek

- Tabulka č.1: Přehled peněžních příjmů a výdajů 2010 - 2012 (Zdroj: Výroční zprávy organizace LaStrada 2010, 2011, 2012, vlastní zpracování)
- Tabulka č.2: Situace v oblasti moderního otroctví – Asie (Zdroj: <http://www.globallslaveryindex.org/findings/>, vlastní zpracování)
- Tabulka č.3: Situace v oblasti moderního otroctví – Afrika (Zdroj: <http://www.globallslaveryindex.org/findings/>, vlastní zpracování)
- Tabulka č.4: Situace v oblasti moderního otroctví – Amerika (Zdroj: <http://www.globallslaveryindex.org/findings/>, vlastní zpracování)
- Tabulka č.5: Situace v oblasti moderního otroctví – Evropa (Zdroj: <http://www.globallslaveryindex.org/findings/>, vlastní zpracování)
- Tabulka č.6: Počty zjištěných a objasněných trestných činů obchodování s lidmi v letech 2002 až 2012 (Zdroj: Zpráva o stavu obchodování s lidmi v České republice za rok 2012)

8.2. Seznam grafů

- Graf č.1: Počet obětí obchodování s lidmi (Zdroj: Zpráva o stavu obchodování s lidmi v České republice za rok 2012)
- Graf č.2: Počet obětí trestného činu obchodování s lidmi v roce 2010 dle krajů (Zdroj: Zpráva o stavu obchodování s lidmi v České republice za rok 2010)
- Graf č.3: Počet obětí trestného činu obchodování s lidmi v roce 2011 dle krajů (Zdroj: Zpráva o stavu obchodování s lidmi v České republice za rok 2011)
- Graf č.4: Počet obětí trestného činu obchodování s lidmi v roce 2012 dle krajů (Zdroj: Zpráva o stavu obchodování s lidmi v České republice za rok 2012)
- Graf č.5: Státní příslušnost volajících na SOS a INFO linku v letech 2010 - 2012 (Zdroj: Výroční zprávy organizace LaStrada 2010, 2011, 2012, vlastní zpracování)
- Graf č.6: Kontaktování rizikových osob v letech 2010 – 2012 (Zdroj: Výroční zprávy organizace LaStrada 2010, 2011, 2012, vlastní zpracování)
- Graf č.7: Vývoj počtu zjištěných a objasněných trestných činů obchodování s lidmi mezi lety 1998 – 2012 (Zdroj: Zpráva o stavu obchodování s lidmi v České republice za rok 2012)
- Graf č.8: Formy vykořisťování v rámci zjištěných trestných činů obchodování s lidmi procentuální podíl 2005 - 2012 (Zdroj: Zpráva o stavu obchodování s lidmi v České republice za rok 2012)
- Graf č.9: Počet vyšetřovaných a stíhaných osob za trestný čin obchodování s lidmi v roce 2010 dle krajů (Zdroj: Zpráva o stavu obchodování s lidmi v České republice za rok 2010)
- Graf č.10: Počet vyšetřovaných a stíhaných osob za trestný čin obchodování s lidmi v roce 2011 dle krajů (Zdroj: Zpráva o stavu obchodování s lidmi v České republice za rok 2011)
- Graf č.11: Počet vyšetřovaných a stíhaných osob za trestný čin obchodování s lidmi v roce 2012 dle krajů (Zdroj: Zpráva o stavu obchodování s lidmi v České republice za rok 2012)

8.3. Seznam obrázků

Obr. č. 1: Mapa ilegality prostituce [Wikipedia, 2001]

Obr. č. 2: Tři hlavní prvky obchodování s lidmi [Blatníková, 2010]

Obr. č. 3: Trasy obchodu s lidmi [Ministerstvo vnitra, 2007]

8.4. Pojmy

* **Ratifikace** (z lat. *ratus*, platný a *facere*, udělat) je závazné potvrzení platnosti zvláště důležitého dokumentu, typicky mezinárodní smlouvy, případně ústavy.

Zdroj: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Ratifikace>

****Fundraising** (z angl. „shromažďování zdrojů“) je systematická činnost, jejímž výsledkem je získání finančních či jiných prostředků na obecně prospěšnou činnost organizací nebo jednotlivců. Organizacemi financovanými fundraisingem bývají zpravidla nevládní neziskové organizace, rozpočtové nebo příspěvkové organizace (vzdělávací instituce, nemocnice, zařízení sociální péče atd.). Oslovenými dárci bývají jednotlivci (mecenáši nebo sponzoři), firmy, nadace, státní úřady, orgány místní nebo krajské (regionální) samosprávy, orgány EU. V rámci fundraisingu lze též pořádat benefiční akce, prodávat určité výrobky nebo služby nebo organizovat kluby přátel, jejichž členové pravidelně přispívají na činnost podporované organizace.

Zdroj: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Fundraising>

9. Přílohy

Příloha č.1 Obrázek ke kampani „Každá práce má svou cenu“ organizace LaStrada

Zdroj: http://www.strada.cz/images/15_let_SOS_a_infolinky/A3_cb_loga.pdf

**► KAŽDÁ PRÁCE MÁ SVOU CENU.
I TA VAŠE.**

**КАЖДАЯ РАБОТА ИМЕЕТ ЦЕНУ. И ВАША.
MUNCA ARE PREȚ. ȘI SEA A DUMNEAVOASTRĂ.
ИЗВЪРШЕНАТА РАБОТА ИМА СВОЯ СТОЙНОСТ. И ВАШАТА.
EVERY WORK HAS ITS VALUE. YOURS AS WELL.**

SOS A INFO LINKA

800 077771 **222 717171**

La Strada

18. ŘÍJNA: EVROPSKÝ DEN PROTI OBCHODOVÁNÍ S LIDMI
15 LET ZKUŠENOSTÍ | POMOOC@STRADA.CZ | WWW.STRADA.CZ

ČINNOST ORGANIZACE LA STRADA ČESKÁ REPUBLIKA PODPORUJÍ: MP SV, OPEN SOCIETY INSTITUTE, ZEMSKÝ FOND, Global Fund for Women, ČESKÝ ROZHLAS, idigitka, econect, Eurobank, REZERVA CZ

Příloha č.2 komiks SOS a INFO linka

Zdroj: http://www.strada.cz/images/Propagacni_a_informacni_materialy/strada_comics_finalprint_web.pdf

SOS A INFO LINKA

800 077777

1-800 222 71 71 71

NEZAPLATILI VÁM ODEBRALI VÁM DOKLADY? KONTROLOVALI VÁS POKYBY UVAHOVALI VÁM NEPLÍ VÁS K PRÁCI KTEROU JSTE NECHTĚLI DĚLATY OBCHODOVÁNÍM OSOBNÍM A OSOBNÍM UVAHOVÁNÍM V PRÁCI JČESTNĚ PROSTIČTE POSKYTNUTÍM KROUVOU POMOČ, UBYTOVÁNÍ, SOCIÁLNÍ A PRÁVNÍ PORADENSTVÍ A KURZOVÉ SLUŽBY SOUČASNĚ A ANONYMNĚ.

ВАС НЕЗАПЛАТИЛИ? ОДЕРЖАЛИ ВАМ ДОКУМЕНТЫ? КОНТРОЛИРОВАЛИ ВАШЕ ПЕРЕДВИЖЕНИЕ? ВАМ УТРОСНАЛИ ПРИХОДАМИ ВАС К РАБОТЕ КОТОРУЮ ВЫ НЕ ХОТЕЛИ ДЕЛАТЬ? ЖЕРТВА ТОРГОВОЙ ЛЮДИМ И ИЛИМ ЭКСПЛУАТАЦИИ В ТРАДЕ В ТИМ ЧАСЕ В ПРОСТРАНСТВЕ ПРИСЛАВЛЕНАМ КРИМИНАЛНОМ ПОЛИЦИИ, ЖАНС, СОЦИАЛНАМ И КУРДИМЕНЕСКИ КОНСУЛТАЦИМ, ИТО СОУЧАСНО И АНОНИМНО.

NU N SA PLATI SALARIUM? Y AU LUM ACTELEY AEU FOSE SUPRINECHIAU? AU AD FOSE AMENINTEAU? AU AD FOSE FORTEAU A LA MUNCIU? PERSOANELOR TRAFICATE SI EXPLOATE IN MUNCIU (INCLUZIV DOPAJANSE SOCIALA SI JURIDICA, TRADUCERE, SERVICII DE TEREN GRATUIT SI ANONIM).

HE SA ВИ ПЛАТИЛИ? ВЗЕЛИ СА ВИ ДОКУМЕНТЫ? КОНТРОЛИРОВАЛИ ВАШЕ ДВИЖЕНИЕ? ВАМ ЗАПРАШИВАЛИ СА ВИ ПРИХОДАМИ СА ВИ ДА КОРЫБИТЕ РАБОТА, КОТОРОЕ НЕ СТЕ ХОТЕЛИ ДЕЛАТЬ НА ЗЕМЯ, КОТОРОЕ СЛАБИМ ЖЕРТВА ИЛИ ТРАФОВИ С ЗЕМЯ ИЛИ СА ДАВИ ЭКСПЛУАТАЦИИ В ТРАДЕ СИ ОБИКОУЧЕНОМ В ПРОСТРАНСТВЕ ПРЕДАВАМЕ ПОМОЩИ В КРИМИНОЛОГИИ ИЛИ СУСТОВИМЕ, ПРЕДАВАМЕ НАСТАВЛЕНИЕ, СОУЩАНИ И КУРДИМЕНЕСКИ КОНСУЛТАЦИИ И КОУЧИ НА ПЕРЕДАВАМ.

NO MONEY FOR YOUR WORK? HAVE YOUR DOCUMENTS BEEN TAKEN AWAY? HAVE THEY CONTROLLED YOUR MOVEMENT? HAVE THEY THREATENED YOU? HAVE THEY FORCED YOU TO TAKE WORK YOU DO NOT WANT TO DO? WE PROVIDE CRISIS AID AND ACCOMMODATION, SHELTERED HOUSING, SOCIAL AND LEGAL COUNSELLING AND PROSECUTION OF PERSECUTION. SERVICES ARE FREE AND ANONYMOUS.

15 LET ZNALOSTI | POMOČ STRADA.CZ | WWW.STRADA.CZ

Vyšlo: La Strada Česká republika, s.p.a. | P.O. Box 306, 112 28 Praha 1 | Česká republika | CZ 256517
tel: +420 222 721 8110 | e-mail: info@strada.cz | www.strada.cz
kredit: Carls & Douple | facebook.com/psj10000

Google | OPEN SOCIETY INSTITUTE

With the financial support from the Prevention of and Fight Against Crime Programme of the European Union European Commission - Directorate-General Home Affairs